

GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

GŁOS LUDU

SOBOTA 18 WRZEŚNIA 1999 ROKU

TEL/FAKS (089) 68 07 252

NR 108 ♦ CENA 4,- Kč

-Poczekaj panie! Stałymi kiedyś razem w kolejce po papier toaletowy!
Rys. BRONISŁAW LIBERDA

KARWIŃSKO-WODZIŁAWSKA WSPÓLPRACA GOSPODARCZA

Z polskim partnerem

WODZIŁAWSKA/KARWIŃSKA (sch) - Zawiadziła konkretnych kroków na drodze wzajemnej współpracy transgranicznej było spotkanie pełnomocników karwińskiego Regionalnego Centrum Porad i Informacji (RPIIC), a jednocześnie szefa Izby Gospodarczej powiatu karwińskiego, Józefa Tułaja, z przedstawicielami radniami i przedsiębiorcami, Ośrodka Innowacji Ziemi Wodzisławskiej, Fundacji „Biały Węgiel” oraz Agencji Aktywizacji Granicy.

Jak nas poinformował J. Tułaj, wspólnie z Ośrodkiem Promocji na czele z Krzysztofem Banderem już wkrótce uruchomi RPIIC przystąpi do opracowania wspólnych projektów.

„Chodzi nam o przygotowanie humanitarnych projektów, z którymi razem będziemy mogli wejść do programu Unii Europejskiej np. CBC. Do tej pory program CBC dotyczył tylko regionów przygranicznych krajów sąsiadujących z Unią Europejską a sąsiadujących z krajami Unii. W przypadku RPIIC - rejonów granicznych z Niemcami i Austrią. W naszym br. poszerzono program rów-

nież o tereny przygraniczne między naszymi państwami sąsiadującymi. Potwierdził więc z tego skorzystał i razem ubiegali się o pieniądze z Unii” - powiedział „GŁ” J. Tułaj.

Swoje opowiedział o do powyższego rozwoju współpracy z polskim partnerem i J. Tułaj na koniec podzielił się doświadczeniami z innych ośrodków, takich jak przygotowywanie projektów w ramach programów Unii Europejskiej, wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości czy prowadzenie tzw. inkubatorów dla początkujących przedsiębiorców.

SEMINARIUM NIE TYLKO DLA CZŁONKÓW PZKO

Temat: aktywizacja młodzieży

CZ. CIESZYN (kar) - Sprawa aktywizacji młodzieży i wciągnięcia jej w życie społeczno-kulturalne na Zaolziu była głównym tematem seminarium zorganizowanego w czwartek w czeskojęzycznym Klubie PZKO przez Zarząd Główny PZKO.

W spotkaniu wzięli udział nie tylko działacze PZKO, ale i przedstawiciele innych organizacji, m.in. członek Rady Powiatu Rudolf Miłanicki, prezes TNP Józef Forwaczk, asystent HPC Alicja Berka, dyrektor PCP Inga Kafa czy wiceprezes Macierzy Szkolnej Andrzej Robosz.

Kiedy czytamy prasę, nie odzwierciedla ona sytuacji, pracownicy i imprez jest tak dużo, że czasem nie wiadomo, na które pójść” - powiedział prezes ZG PZKO Jęzzy Czaj. „Uważam jednak, że należałoby pomyśleć o włączeniu do naszej pracy całego nowego, głównie z aktywizowaniem młodej i średniej generacji”.

Rozmowy toczyły się w trzech grupach. W pierwszej - dla sportu i młodzieży - w której obradach uczestniczył też „GŁ”, padły słowa, że sport w PZKO to dziedziną z największymi kłopotami. Są imprezy centralne, swoje imprezy organizują Kola i szkoły, ale warto by wznowić popularyzację dawnej rady turystycznej na Kaspim, Filipce czy Korzówce lub inne i zimowe igrzyska dla młodzieży. Trzeba by jednak pomyśleć także o innych formach działalności. Jak powiedział prof. Dariusz Kubiński: „Młodzieży mniej jest czasu na sport, a coraz mniej jest ona zainteresowana sportem. Sport jest ważny, ale nie do końca jest w stanie kształtować świadomość młodych Polaków”.

Zadaniem dydaktycznym, polecił aktywizację młodzieży. Ponieważ się nie sprawdziło, należałoby w tym celu pomyśleć o realizowaniu Klubów Młodych (obecnie działa ich podobno

ok. 10) i klubach młodzieżowych, który współpracowałyby ze Stacją Polną.

Z konkretnymi propozycjami przyszły również pozostałe grupy. W tej od twórczości i folkloru” mówiono m.in. o potrzebie współpracy zespołów ze szkołami i rodzinami, gdyż tylko dzięki nim można pozyskać nowych członków, jak również o konieczności strukturalnej sprawnie np. nowych strojów. Z kolei grupa dla współpracy z innymi organizacjami poruszyła m.in. sprawy przyszłorocznego Festiwalu PZKO, w którym miałyby uczestniczyć wszystkie polskie organizacje, konieczności organizowania obwodowych imprez młodzieżowych oraz kolekcji odzieży. „Kla-

Kwiaty w Katyniu

KATYN - W 60. rocznicę agresji sowieckiej na Polskę na czele z Karym prezydent RP Aleksander Kwaśniewski oddał wczoraj hołd poległym i pomordowanym Polakom, i doznał stał nowo ułożony pomnik.

Przyjeżdżając do Katynia, prezydent odwiedził klub dla harcerzy, wyjechał i odwiedził pomordowanych złożył kwiaty pod dwumetrowym krzyżem budowanego obecnie cmentarza.

W przyszłym roku, z udziałem prezydenta Rosji Borysa Jęlskaja, planowane jest otwarcie cmentarza katyńskiego. W piątek w uroczystości uczestniczył wiceprezydent Aleksander Jakowlew.

botanicy”. Z zainteresowaniem przyjęło też propozycję władz harcerskich, by w miejsce działacza HPC pomógł Klubowi PZKO zorganizować Klub Młodych. Z inicjatywą masażu jednak nieprawy wyjął zarządy Kół.

„Uważam, że seminarium to było potrzebne i pozytywne, padło tu bowiem sporo konstruktywnych propozycji” - powiedział redaktor prezes Czaj. „Mnie się jednak stało, że jeżeli tylko propozycje nie są zgodne z rzeczywistością, będzie to dla nas spotkanie z serią tych, na których przebiegałaby sama siebie o rzeczach, które doskonale znamy. W każdym razie jednak chcemy także spotkać się z organizacjami regularnie, może raz czy dwa w roku, żeby nie tylko porozmawiać o tym, co udało nam się w tej sprawie zrealizować, ale i o dalszych krokach, jakie należałoby podjąć”.

PO POSIEDZENIU CZESKOCIESZYŃSKICH RADNYCH:

Zamiast sądu - protest

CZ. CIESZYN (kar) - Miasto Czeski Cieszyń nie zdecydowało się na sądzie skargi na stację telewizyjną TV „Novo” o zabranie wstępu, którego „Novo” miało się dopuścić przed dwoma tygodniami w jednym z reportaży wyemitowanych w programie „Na własne oczy”. Zdecydowali o tym w środę wieczorem członkowie przedstawicielstwa miejskiego na swoim wrześniowym posiedzeniu.

Przypominając, że kontrowersyjny reportaż pokazywał młodym jako obrazek niedobrego humoru i odciskał i raj dla przemysłowców, stanowili też burmistrz Cz. Cieszyńska, Henryk Smaga, który, zdaniem redaktorów „Novo”, nie tylko miał być „specjalną” o nielegalnego alkoholu, ale też miał telefonować zabiegając o zakaz wyemitowania reportażu w telewizji.

Ja osobicie w swojej sprawie skargi już złożyłem” - powiedział redaktor „GŁ” H. Smaga. „Rajni więc skargi, że skarga miasta byłaby zbyt późna i nie warto w tej kwestii robić jeszcze większego szumu. Zgodziłem się jednak z tym, że trzeba bronić dobrego imienia miasta. Wyślemy zatem list protestacyjny do Rady ds. Radiofonii i Telewizji”.

List zredagował członek Rady Miejskiej Marian Bielecki, pełniący obowiązki jej rzecznika. Po przyjęciu przez radnych, list będzie udostępniany mediom.

Przedstawicielstwo miejskie przyjęło uchwałę o tym, w sprawie rekonstrukcji i odnowy rynku miasta. To przedsięwzięcie pochłonie ok. 28 mln koron i będzie prawdopodobnie w całości sfinansowane ze środków akcji, których miasto jest właścicielem. Rekonstrukcja przebiegać w dwóch etapach - pierwszy rozpocznie się wiosną przyszłego roku i zakończy jeszcze przed Świętem Trzech Króli.

Zdecydowano o transformacji przedsiębiorstwa Usługi Gospodarczo-Techniczne, które miałyby się z dniem 1 stycznia 2000 r. przekształcić w spółkę akcyjną, a co budowie za miastem - na terenach między Ropczanką a Olzą - nowych domów mieszkalnych, w których miałyby być w przyszłości mieszkać zastępcy dla zalegających z czynszem lokatorów mieszkań gminnych.

■ PYTANIE DO...

lnż. Mirosława Fojtka,

inżynier Cierlicki, który ukłonił krzyż na Żwirkowisku.

■ Pana zabiega w miejscu tragedii polski żołnierz z Iranu chwała Żwirki i Stanisława Wigury stał polski krzyż. Co stało się z Panem do jego sfundowania?

„Kiedy na przeniesienie katolickich jeńców wojennych do ich własnych ziem, była tam nowa m.in. o współpracy z polskimi żołnierzami, ułecznymi nawet nie tym, że dawniej na Żwirkowisku stał drewniany krzyż, teraz zaś pozostało po nim tylko gnieździe”. Zaproponowałem więc przekształcić katolickiego Kola, Włodzisławowi Mikule, że słowo nie ma już krzyża starego, można by postawić nowy. Nie udało się znaleźć odpowiedniego miejsca i postawić krzyż brzośowy albo lepiący, osnowy, bo byłby zbyt wysoki. Po namyśle stwierdziłem jednak, że drewniany krzyż, o jakiego materiału by on nie był, nigdy nie będzie tak trwały, jak krzyż wykonany z kamienia. Razem z przyjaciółmi z PZKO oraz kapłanami, którzy na Żwirkowisku nie raz odpowiadali na pytania, zaczęliśmy więc, że słowo nie ma być na Żwirkowisku krzyż, słowo nie było to krzyż tego miejsca. Krzyż wykonano z kamienia, jest grubością ok. 10 cm, bez ozdób i bez napisów.

Ja jestem człowiekiem niewierzącym, krzyż ten nie odzwierciedla więc tego, co jest prawdą, nie natomiast symbolizować zarówno tragedię, która odgrywa się tutaj przed laty, jak również miłość w postać kochać, umiastuś trójcy zwiastując z tym miejscem. Uważam również, że czoła do wzniesienia krzyża na Żwirkowisku jest odpowiednia. W tym roku obchodzimy przecież 770. rocznicę założenia Cierlicka, ponadto jest to lat od wybudowania Długości im. Żwirki i Wigury” - (sch)

„BIEG TERRY'EGO FOXA” W HAWIERZOWIE I ORŁOWEJ

Pieniądże na dobrą rzecz

HAWIERZÓW/ORŁÓWA (wak) - „Bieg Terry'ego Foxa”, który odbywa się w naszym mieście już po raz czwarty, przyciąga zwolenników i młodzież. Wśród uczestników nie brakuje jednak ludzi w średnim wieku, a nawet około 60-70-letnich. Biegają też przedstawiciele miast” - powiedziała Hanna Tomaszewska, koordynatorka Biegu Promocji Zdrowia.

Przypominając, że idea biegu zrodziła się w 1980 r. Młody Kanadyjczyk Terry Fox stał się bohaterem dzięki swojej waleczności w walce z rakiem kości. Wniośno to pomysłowi przemierzyć swój kraj, by zbierać fundusze na badania onkologiczne. W 143 dni pokonał ponad 5700 km. Zmarł w wieku 22 lat. Bieg im. Terry'ego Foxa zaczęto organizować w wielu krajach, w tym w Republice Czeskiej. Od 1993 r., w zawodach na trasie

5, 10 i 15 km, które można pokonać trawami, murawami, lasami, na rowerze, na wózkach inwalidzkich czy białym kółkiem, biorąc co roku udział ok. 60 tys. osób - sportowców amatorów i sympatyków imprezy. Dochody z imprezy zasilają fundusz Fundacji na Rzecz Biedoty i Zdrowia. W ub. roku do przekazywania Fundacji wpłynęły z tego tytułu nieopłacone dwa miliony koron.

Przebiegają uczestników „Biegu Terry'ego Foxa” odbył się w niedzielę 19 km, w godz. od 8.00 do 9.30 przed Domem Kultury im. L. Janickiego w Hawierzowie-Podlesiu oraz w godz. od 9.30 do 10.15 przed Miejskim Domem Dzieci i Młodzieży w Orłowej-Lutyni. W br. impreza odbędzie się jeszcze w Boguminiu-Zabłocim (25 km.) oraz w Nowym Boguminiu - 28 października.

■ POGODA

SOBOTA - Zachmurzenie duże do umiarkowanego, lokalne opady deszczu. Temperatura nocą od 14 do 16 st., w dzień od 20 do 24 st. C.

NIEDZIELA i PONIEDZIAŁEK - Bez zmian. Temperatura nocą od 15 do 11 st., w dzień od 21 do 25 st. (w niedzielę) oraz 23 do 27 st. C (w poniedziałek).

NOWY KRZYŻ NA ŻWIRKOWISKU - SYMBOL POKORY I NADZIEI

Mija kolejna rocznica tragicznej śmierci legendarnych bohaterów polskiego lotnictwa Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury. Żwirkowisko - miejsce, gdzie zginęli w dwa tygodnie po odlecie z wojny zwycięstwo w powstaniu zawodniczek lotniczych Chłapów 1932 z drodze do nowych przyspół w Pradze, kryje w sobie tak symbolicznego, charakterystycznego dla polskich stosunków czesko-polskich na Zaolziu.

Zaraz po tragedii bohaterów, którzy zginęli „na oczach” ludzi i dzieci, postanowiono uczcić to miejsce dla potomnych. W latach pod Kościelcem wzniesiono dwa małe krzyże, a na Kościelcu zaraz obok kościoła postanowiono odświeżyć pomnik. Związano więc Komitet Budowy Pomnika Żwirki i Wigury, który bardzo blisko współpracował z Mo-

rawicami Archidukem z młodzieżą w Brnie i garnizonem w oboje czeskiego z Miastem. Budowę pomnika i w tym czasie prace artystyczne mieli wykonać rzeźbiarze A. Pelikán i J. Raschka. Koszty miały być pokryte ze składek fi-

było już jasne, że do odwołania pomnika z przyczyn politycznych nie dojdzie, przystąpiono do wykopania miejsca tragedii w Cierlickim lesie. Wykarczowano złote drzewa, posadowiono i zainstalowano tylko dwa, na których reżbił

▲ Maj 1933 - uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę pomnika polskich lotników Żwirki i Wigury na Kościelcu. Sinią od lewej artyści rzeźbiarze Pelikán i Raschka oraz jeden z inicjatorów budowy, zastępca dowódcy III chorągwi 8. Śląskiego pułku strzeleckiego Armii Czechosłowackiej z Mińska kpt. Władimir Sierba. Przed wojną projekt nie został zrealizowany, pomnik powstał dopiero po wojnie w innym miejscu.
Fot. arch. Ośrodka Dokumentacyjnego KP

W 67 lat później...

zawodowej zorganizowanej wśród młodzieży polskiej, naszą miał dotrzeć Morawski Archiduk. Wszystko miało być gotowe do czasu pierwszej rocznicy obchodów tragedii. Do odwołania pomnika jednak nie došlo. Powodem tego było pogorszenie stosunków czesko - polskich w związku z minowaniem w maju 1933 roku do czeskiej parafii (o śmierci Oskara Żwirzy) księdza narodowości czeskiej, Václava Mojžíšky. Kiedy

się zaczęły loty. Cały teren ogrodzone siatką płotami a w środku wzniesiono drewniany krzyż, na którym umieszczono symboliczne imię. Prace, którymi kierował Henryk Niemiec, wykonali harcerze z kółka orłowskiego i bohaterów oddziału te: młodzi i go. p. pulki z Mińska pod dowództwem kapitana Władimira Sierby.

Ciąg dalszy na str. 2

Z PAP-em DOOKŁA ŚWIATA

30 lat Internetu

Mija 30 lat od chwili, gdy na Uniwersytecie Kalifornijskim w Los Angeles po raz pierwszy przesłano dane z jednego komputera do drugiego, oddalonego o kilka metrów. Były to duże komputery wyglądające jak lodówki. Dane przesyłano z prędkością 50 bajtów na sekundę. Eksperyment przeprowadzono w ramach wojkowego projektu badawczego ARPANET, którego celem było zabezpieczenie łączności na wypadek wojny.

W 1971 roku informatyczna sieć ARPANET obejmowała już 15 komputerów, a w dziesięć lat później 213. Odtąd rozwój sieci był coraz szybszy. W 1986 r. pracowało w niej ponad 5 tysięcy komputerów, po trzech latach 130 tysięcy, w 1991 r. 535 tysięcy, a w roku następnym 992 tysiące.

Liczba komputerów korzystających z Internetu z 1,7 miliona w 1993 r. wzrosła w ciągu roku do 3,2 miliona. Obecnie światowa sieć www obejmuje 25 milionów komputerów i 180 milionów użytkowników.

Jeden z czołowych francuskich ekspertów informatyki, Joel de Rosnay, dyrektor ds. strategii w Ministerstwie Nauki i Techniki La Villette w Paryżu, twierdzi, że prawdziwa rewolucja internetowa nastąpi w najbliższych pięciu-dziesięciu latach.

Żarówka przyszłości

W przyszłości żarówki elektryczne nie będą się już przepalać, więc nigdy nie będzie ich trzeba wymieniać - twierdzi Colin Humphreys z Uniwersytetu Oksfordzkiego. Podstawą jest „rewolucja oświetleniowa” - jest nowy materiał - azotek galu, emitujący intensywne światło i zużywający znacznie mniej energii niż tradycyjne żarówki. Żarówki przyszłości są już testowane w sygnalizatorach świetlnych w Londynie i Bristolu, a niedługo pojawią się zapewne także w domach.

Żarówki z azotku galu zużywają pięciokrotnie mniej energii niż tradycyjne źródła światła. Wytwarza je na razie - podobnie jak holenderskie łuski - tylko jedna prywatna firma japońska, ale wiele przedsiębiorstw w różnych krajach prowadzi już prace badawczo-rozwojowe nad wykorzystaniem nowego materiału.

Wystawa Xian

W mieście Xian w północno-zachodnich Chinach otwarto wystawę najnowszych wykopisk terakotowych żołnierzy. Ich figury stoją w pobliżu grobu cesarza Chin, Shi Huangdi - założyciela dynastii Qin, który zmarł w roku 210 p.n.e. Wystawa prezentuje najnowsze odkrycia archeologiczne w sąsiedztwie grobu cesarskiego.

Są m.in. gliniane figury żołnierzy o zielonych twarzach i jaskrawo pomalowanych siedmioma barwami ciałach, zbroje ważące 30 kg i hełmy wykonane ze zlepionych matych kamieni. Terakotowi wojownicy stojący w odległości ok. 1500 m na wschód od grobu cesarza, mieli strzec miejsca ostatniego spoczynku Shi Huangdi. Im bliżej grobu stała dana figura, tym ważniejszą dla cesarza reprezentowała postać.

Cesarz Shi Huangdi, założyciel dynastii panującej od 221 do 207 r. przed Chrystusem, zjednoczył Chiny oraz wprowadził jednolite pismo i walutę. Wg niektórych historyków, od nazwy księstwa i dynastii Qin pochodzi europejska nazwa Chin.

Kontrowersyjne widowisko

W domu bez okien, bez telewizji, radia i telefonu zamknięto się w Holandii dziesięć osób, mając w perspektywie spędzenie 100 dni w izolacji. Obserwacja ich przez cały czas 24 kamery telewizyjne, podłączając mikrofony, a prywatnie telewizja Veronica będzie dwa razy w tygodniu nadawać przesłanie tego, co dzieje się podczas owego eksperymentu. Mieszkańcom domu bez okien można się też przyglądać w Internecie, a całość jest konkursem telewizyjnym. Zainteresowanym „Wielki Brat”.

Widowisko będą po kolei wybierać tych uczestników „teleturnieju”, których nie chcą już więcej oglądać. Ten, który pozostanie w domu bez okien najdłużej, zdobędzie nagrodę - 250 tys. guldenów. Pierwszy odcinek „Wielkiego brata” obejrzało w czwartek 1,1 miliona ludzi.

Nie wygowne materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z satelitarnej usługi informacyjnej Polskiej Agencji Prasowej.

▲ W hawerczowskim Domu Kultury im. L. Jankę, w sali wystaw Y. Winińskiego oglądać można międzynarodową wystawę dziecięcych rysunków i grafik. Przedzłotaki, uczniowie szkół podstawowych oraz niższych klas gimnazjów z RC, Polski i Słowacji w 9. już edycji konkursu tworzyli na zadanie motto: „Piękny jak kwiatka jest nasz kraj...”. Na wystawie, która trwać będzie do 1 października br., obejrzeć można ponad 300 prac.

Fot. JAN OLEJNIK

„OGRÓD I ZDROWE MIASTO”, CZYLI „DNI ZDROWIA” Jak najbliższej natury

ORŁOWA (wak) - Impreza pn. „Ogród i zdrowe miasto”, organizowana w Orłowej raz w roku, zdobyła już sobie znakomitą renomę wśród mieszkańców. Zgodnie z nazwą oraz założeniami organizatorów, przybliżyła bowiem zainteresowanych do tego wszystkiego, co służy zdrowiu i jest naturalne.

XVI edycja wystawy, która zapogano zostanie dziś o godz. 9.00 w Miejskim Domu Dzieci i Młodzieży a potrawa do wotku, zgromadziła handlowców, którzy oferować będą m.in. produkty zielarskie, homeopatyczne, kosmetyki oparte na surowcach naturalnych, preparaty wzmacniające i witaminowe, zdrową żywność, sprzęt rehabilitacyjny, miody. Działkowcy będą mogli nabyć narzędzia ogrodnicze oraz sadzonki kwiatów.

Ciekawa i bogata będzie także oferta usługowa. Pracownicy Powiatowej Stacji Higieny w Karwinie oraz członkowie Czeskiego Czerwonego Krzyża dokonają bezpłatnie pomiarów cholesterolu i cukru w krwi (tylko dziś). Dzie-

JUTRO NA ANTONIE

»Dwa jubileusze«

Do tytuł półgodzinnej audycji Redakcji Polskiej Radia Ostrawskiego, poświęconej dwu zespołom folklorystycznym z Bystrzycy nad Olzą. Reprezentantami PSP im. Stanisława Hadyny - „Jaszcze”, dziecięcemu zespołowi o 35-letnim stażu oraz młodzieżowemu zespołowi „Bystrzyca”, pracującemu od 15 lat przy MK PZKO. Ich historię i dzień dzisiejszy przybliży pani Maria Podzemna, która wraz z mężem Leonardem prowadzi oba zespoły. W audycji wykorzystano archiwalne nagrania piosenki w wykonaniu „Jaszczy” i kapeli „Bystrzyca”. Poczekać audycji o godz. 17.30. UKF 105,3 i 107,3 m.

(HaD)

▲ Krzyż wzniesiony na Żwirkowisku w 1. rocznicę tragedii polskich lotników.

OBRADOWAŁA RADA POLAKÓW

Przygotowania do warszawskich rozmów

Rada Polaków gościła na swym IX posiedzeniu w poniedziałek 13. 9. konsula generalnego RP w Ostrawie Marka Masulianisa oraz konsula Małgorzaty Filipek. W obecności znacznych gości członkowie Rady omówili przygotowania do planowanych w październiku wyjazdów do Warszawy. W trakcie owych wyjazdów odbędą się spotkania z przedstawicielami Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Kultury i Sztuki, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, sejmowej i senackiej komisji zajmującej się Polakami za granicą, a także Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”. Z dyskusji wyniknęły następujące propozycje tematów: koordynacja pomocy ze strony państwa i instytucji polskich dla Polaków mieszkających w RC, sytuacja polskiego szkolnictwa w RC, wspieranie działań kulturalnych Polaków w RC oraz promocja kultury polskiej, odszkodowania wojenne, ubezpieczenia socjalne osób pracujących w Polsce, wspieranie współpracy transgranicznej, podwójne obywatelstwo dla zamieszkujących na stałe w RC obywateli polskich, ewentualnie Karta Polaka dla obywateli RC narodowości polskiej, przyjmowanie obywateli polskich zamieszkujących w RC na studia wyższe w Polsce. Rada Polaków będzie również informowała o swoich rozmowach o systemie ochrony praw mniejszości w RC i przygotowywanych zmianach w ustawodawstwie. Prezes Rady Polaków Wawrzyniec Fojcik na wyjazd do swojej miejscowości zrozumiął z konsulem w sprawie tzw. okragłego stołu. Celem takich spotkań zwołanych pod patronatem i na terenie Konsulatu byłoby przyszkolenie zasadniczych problemów (np. kwestii wyboru miejscowości, które należy zakwalifikować do praktycznej aplikacji dwujęzyczności w myśl Europejskiej

Karty Języków Mniejszościowych). Prezes Rady Przedstawicieli, prezes Rady Polaków Remigiusz Fojcik przedstawił informację o ostatnim posiedzeniu Komisji Szkolnej Polaków w sprawie wniosku o nową koncepcję kształcenia przygotowywaną przez ministerstwo szkolnictwa, w której uwagę Komisji dotyczy m.in. kwestii założyciela szkół mniejszościowych. Zdaniem Komisji, założycielem powinno być państwo. W związku z powołaniem na stanowisko doradcy ministra szkolnictwa Rada zdecydowała o wydelegowaniu do tego gremium Stanisława Polakiego, prezesa TNP. W Fojcik przedstawił o rozmowach z wiceprezidentem szkolnictwa Petrem Roupenem o polsko-czeskich klas w Akademii Pedagogicznej i Technikum Maszynowym. Ministerstwo zapewniło, że względy ekonomiczne nie mogą tutaj odegrać decydującej roli.

Rada Polaków zdecydowała o pierwszym z przewidzianych w Programie Działalności Kongresu Polaków w gminie spotkanie z posłami i senatorami odbędzie się 8. 11. br. o godzinie 15.30 w sali „Strzelnicy” w Cieszyźnie.

Ustalono też, że najbliższe posiedzenie Rady Przedstawicieli odbędzie się w wtorek 28. 9. o godzinie 14.00 w Klubie PZKO przy ul. Borka w Cieszyźnie. W programie przewidziano też informację o działalności Rady od początku kadencji, informację o pracach nad wnioskiem ustawy mniejszościowej, dyskusję o przygotowywanych wyjazdach członków Rady do Warszawy oraz powołanie komisji do wyboru do władz regionalnych.

DANUTA BRANNA
Kancelaria Kongresu Polaków w RC

Z UDZIAŁEM ZAOLZAKÓW

Sesja i koncert

Filia Uniwersytetu Śląskiego w Cieszyźnie organizuje 25 września uroczystości z okazji 80. urodzin Stanisława Hadyny (zmarłego na początku br. na skutek zespodu „Śląsk”). Złoty się na sesję w Centrum Konferencyjnym Uniwersytetu poświęconą twórczości śląskiej i muzycznej naszego wspaniałego rodaka (początek o godz. 11.00) i koncert w Auli Uniwersyteckiej (początek o godz. 17.00) w wykonaniu „Młodych”, Heleny Ługich i kapeli „Śląsk” z Orłowej-Lutym, zespołu „Młodzi” z Jabłonkowa i „Góroli” z Mowku. Biletów w cenie 10 zł są do nabycia w cieszyńskim Teatrze im. A. Mickiewicza. (Ha)

W 67 lat później...

Dokończenie ze str. 1

Ze zbiorów na pomnik ufundowany kaplicę pamiątkową, którą wzniesiono w miejscu tragedii. Poświęcenie kaplicy miało się odbyć w niedzielę 22 września 1935, w trzecią rocznicę tragicznego wypadku. Władze czeskie jednak zabroniły obchodów, zabroniono nawet nabożeństwa w kościele na Kościelcu. Zakaz tłumaczono tym, że mogłoby dojść do niepożądanych zajęć, gdyż z Polski zapowiedzieli udział kilka tysięcy osób. Zakaz obwieszczone publicznie, a wszystkie gminy i związki wezwano do powstrzymania ludności od udziału w uroczystości. Konsul polski z Morawskiej Ostawy wygłosił przed kaplicą przygotowane przemówienie tylko do wdowy po Żwirce - pani Agnieszki, którą jedyną wpuszczono na miejsce. Władze czeskie nakazały odegrać w tym dniu mecz piłkarski między reprezentacją polskich i czeskich klubów sportowych, uczestniczących w rozgrywkach Cieszyńskiej Żupy Futbolowej, który miał odbyć się w Orłowej. Odegranie meczu nakazano w celach politycznych. Mecz miał propagować czechoskiej służby jako dowód, że Polacy zignorowali obchody w Cierlicku (nie było tam przecież nikogo), manifestując w tym dniu czesko-polskie braterstwo w Orłowej. Do meczu jednak nie doszło z powodu protestu

polskich klubów sportowych. W obrotach za Cieszyńską Żupę Futbolową polski naciski organów politycznych nie wzięła w czynności na okres 6 miesięcy PKS „Polonia” Karwina, PKS Łąki i PKS Sucha Góra.

Kapliczka, o którą tak dzielnie walczyli, stała na Żwirkowisku tylko przez lat. Jesienią 1940 została z napaścią pacyfikacji władz zburzona. Również losy kapitana Świry, który obok Polaka i dr. Krála, preza Klubu Polakiego w Ostrawie, najwięcej z czechosłowskiej strony włożył wysiłku w upamiętnienie Żwirkowiska, potoczyły się tragicznie. W czasie okupacji został aresztowany i zamordowany w brnieńskim więzieniu Szpilberk.

Po wojnie Żwirkowisko stało się makiem gminnym, a opiekę nad nim sprawują wraz z gminą czechosłowacka PZKO w Cierlicku. Pomnik w brnieńskiej postaci został odsłonięty w 1950 roku. Na siedmiometrowym cokale umieszczono 3-metrową postać kobiety opartą o figułę smoleńską. Odnosiło wspomnienie już dzieło wytworzone przez A. Pelikana jeszcze w okresie międzywojennym. W roku bieżącym Żwirkowisko wzbogaciło się o kolejny element - kamienny krzyż ufundowany przez Mirosława Fojkisa z Cierlicka. Krzyż jest symbolem pokory, pojednania i nadziei.

JOZEF SZYMCHCZAK

Tydzień z horoskopem ♦ 18 - 24 września 1999

Życzenia przyjmują:

- 18 września (sobota) - Ariadna, Irena, Irma, Ryszarda, Józef, Stanisław;
- 19 września (niedziela) - Konstancja, Paloma, Alfons, January, Teodor;
- 20 września (poniedziałek) - Euzebia, Faustyna, Filipina, Renata, Zuzanna, Dionizy, Eustachy, Helmut;
- 21 września (wtorek) - Daria, Mira, Bożydar, Demetriusz, Dymitr, Hipolit, Józef, Mateusz;
- 22 września (środa) - Maura, Joachim, Maurycy, Tomasz;
- 23 września (czwartek) - Tekla, Bogusław, Liwiusz, Wierusz;
- 24 września (piątek) - Dora, Gerard, Jaromir, Herman, Teodor, Terencjusz, Tomir.

Horoskop dla urodzonych między 18 a 24 września

Osoby urodzone w tych dniach są spokojne i zdrowotnie, wierne i uczciwe. Doskonale potrafią połączyć emocje z zimną krwią. W dążeniu do celu bardzo wytrwałe, wykazujące przy tym wielką odpowiedzialność i rozsądek. Są niezmordowane w realizacji swoich pragnień i planów. W kontaktach z innymi wykazują taki i tak przeorywanie. Radzą wywołać zamieszanie swoim zachowaniem. Niezwykle rodzinne, czasem aż do przesady, zalewając za domowników wszelkie sprawy.

W tym tygodniu

Twoje powszechnie uznane umiejętności znajdują w tym tygodniu zastosowanie. Początek może być trudny, ale powstrzymaj się od pochopnych wniosków. Końcówka tygodnia optymistyczna, z perspektywą na następne dni. Dobra kondycja fizyczna i psychiczna, ale nie przesadzaj, nie jesteś ze stali. Sprawy finansowe nie odegrają szczególnej roli. Masz szansę na spotkanie bratniej duszy, co może zaowocować dłuższym związkiem. (PAI)

23.8. - 23.9. 23.9. - 23.10.

Z POSTACI CERAMICZNYCH FIGUREK WYLANIAJĄ SIĘ WYOBRAŻENIA O ŚWIECIE I MARZENIACH TYCH, KTÓRYM ODMAWIA SIĘ CZĘSTO JAKICHKOLWIEK TALENTÓW

Terapia dla życia

W niewielkiej sali siedzi osiem osób z umiarkowanym i znacznym upośledzeniem umysłowym. Paweł rysuje postaci ludzi i zwierząt. Lenka wycina ze skóry coś w rodzaju kropki wody... po zacyciu będzie to ro-pucha. Miś lubi wszelkiego rodzaju układanki. Z kwadracików krepiny robi małe kule, które następnie klei i umieszcza na wieszale przygotowany rysunek żyrafy. Po ukończeniu zwierzątko, podobnie jak słonecznik rysunek tasiemki, nadaje mu barw, które odczytuje po wypaleniu w temperaturze 1000 st. Celsjusza. Oleś, który właśnie wrócił z ogrodu, gdzie kosił trawę, pomaga chłopcom w stolarni. Tworzone przez wychowanków postacie, zwierzątka czy kwiaty nie tylko, że są piękne i niepowtarzalne, ale spełniają o wiele ważniejszą rolę niż przedmiot dekoracyjny czy użytkowy. Wyzwalają w nich aktywność, o jaką nich ich nie podejrzewa. Prace często odzwierciedlają wewnętrzne przeżycia autorów. Mają specyficzną ekspresję i siłę wyrazu. Przekonują też, że ludzie niepełnosprawni potrafią być sprawni i niezależni i nie muszą być w „przedsiłkach” życia. Spędzają w grupie osiem godzin dziennie. Gdy czują się zmęczeni lub znudzeni, zmieniają zajęcie, gdy są głodne - jedzą. Nikt im tego nie zabrania...

Wycisnąć do czeskiego ośrodka Diakonii Śląskiej (jednostki organizacyjnej Kościoła Ewangelicznego Augsburgskiego Wyznania) „Eden” prowadzi niemal wprost z ruchliwej ulicy, jest bramą do świata, gdzie życie ma inny wymiar. W salach, gdzie wycisnących pokoiach uczą się i tworzą swoje prace młodzi ludzie, których świat zwykle zamyka się między pokonaniem w domu a tymi pracowniami. Pojeżdżają wiele ciepła i zrozumienia. Działalność warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) mieszczących się w budynku byłego żłobka przy ulicy Komenskigo w Czeskim Cieszynie zapoczątkowana została przed sześciu laty.

▲ Pod kierownictwem plastyczki Dagmar Kaczmarek młodzi ludzie tworzą przeróżne figurki zwierząt i ludzi oraz wyroby użytkowe - doniczki, wazoniki, czy chociażby pudełka na biżuterię. ◆ Stanisław Kujawa jest nie tylko kierownikiem stolarni. Gra także na organach i gitarze, umilając w ten sposób czas podopiecznym „Edenu”. Fot. archiwum WTZ „Eden”

się np. pomagać przy tapetowaniu, malowaniu, tapicerce czy odnawianiu mebli, pracowni ogrodniczej - jak suszyć i układać kwiaty. Niektórzy nie chodzą nigdy do szkół, ale większość była w szkołach specjalnych lub w szkołach życia. Rozmawiają po czesku, po polsku i „po naszymu”.

Upośledzeni po szkołach specjalnych lub szkołach życia praktycznie nie mają się gdzie podziad. Bardzo nikoma ich liczba znajduje zatrudnienie, reszta przechodzi na renty socjalne, gdyż stopień upośledzenia nie kwalifikuje ich do samodzielnej pracy. Dalsza rehabilitacja i opieka pozostaje już tylko w gestii rodziny, a nie każda potrafi temu sprostać. Najczęściej cała edukacja, umiejętności zdobyte w szkole idą na marne. Siedzenie w domu, codzienna wegetacja powoduje regres. Wprawdzie większość z nich potrafi pracować, ale pod nadzorem, a tego nie zapewni żaden normalny zakład - mówi kierowniczka placówki Ludmila Czupek. „Podstawową działalnością naszej pracy jest pomoc terapeutyczno-rehabilitacyjną osobom specjalnej troski, zmierzającą do usamodzielnienia niepełnosprawnych w granicach ich możliwości, a tym zapewnienie im warunków aktywnego życia, organizacja wypoczynku i rekreacji oraz działania w kierunku zintegrowania tej grupy z pozostałymi członkami społeczeństwa. Dla podopiecznych warsztaty ze formą dowartościowania. Zajęcia dają im możliwość względnie usamodzielnienia. Wychowankowie

▲ Impreza mikołajkowa w „Edenie” z własnym programem to zawsze wiele radości i zadowolenia.

wie nawiązują tu znajomości i mają szansę na odnalezienie swego miejsca wśród ludzi. Dla wielu z nich WTZ staje się drugim domem. Mimo ograniczeń intelektualnych odnajdują tutaj radość życia, szansę na rozwój i samorealizację. Wychowankowie biorą też udział w zajęciach fizjoterapii. Ćwiczą z użyciem sprzętu gimnastycznego, dzięki czemu stają się sprawniejsi fizycznie. Dużym powodzeniem cieszą się natomiast gry i zabawy na powietrzu, wyjazdy na wycieczki czy basen oraz uczestnictwo w przedstawieniach teatralnych”.

W „Edenie” panuje prawie domowa atmosfera, wszyscy się znają, praca nie jest celem, ale środkiem rehabilitacji. Dużą wagę przywiązuje się do ćwiczeń fizycznych, które są dobrowolne. Wielu

podopiecznych wykazuje jednak duże zdolności i zamiłowanie do sportu. Osiągnięcia są zasługą ofiarnej kadry. Wiele zależy od osobistych predyspozycji wychowanków i nauczycieli. Ciocie i wujkowie, bo tak zwracają się do nich wychowankowie, muszą mieć ogromną cierpliwość, pogodę ducha i dużo życzliwości. Podopiecznym nie wolno okazać zdenerwowania, złości bez względu na ich zachowanie. Kłopoty, własne stresy trzeba zostawić za progiem. Tylko w atmosferze przyjaźni i akceptacji poddają się oni terapii. Łatwo ich zranić, są bowiem ufini i łatwowierni. Tak jak zdrowe dzieci i dorośli, mają silną potrzebę bezpieczeństwa, miłości i akceptacji przez otoczenie. Jeśli nawiąże się z nimi kontakt emocjonalny, zdobędzie ich zaufanie, można uzyskać wręcz nieprawdopodobne wyniki. Przekonać się można o tym choćby na organizowanych przez te placówki co najmniej dwa razy w roku wystawach plastycznych oraz przedstawieniach teatralnych w Teatrze Cieszyńskim lub Miejskim Ośrodku Kulturowo-Towarzystw przy ul. Strzelniczej. Przedstawili się też widzom po drugiej stronie Odrzy. W Teatrze im. A. Mickiewicza odegrali sztukę pt. „Dwie drogi” w reżyserii i dramaturgii logopedów placówki, Maryli Strymlik. Warto dodać, że wychowankowie czeskiego ośrodka zajmują czołowe miejsca na ogólnokrajowych Festiwalach Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych oraz konkursach, a kilku z nich pomyślnie zdało egzaminy z cenniki.

WANDA KULA

POLACY NA SZEROKIM ŚWIECIE ◆ Kazachstan

Różnorodne oblicza polskich szkół

W końcu lat osiemdziesiątych w wyniku przemian, jakie dokonały się w bloku sowieckim - rozpadu ZSRR, demokratyzacji życia społecznego i otwarcia granic - wśród prawie stu tysięcy mniejszości Polaków w Kazachstanie powstał klimat odradzania się świadomości polskiego pochodzenia. Nastąpiło ujawnienie kulturowych w czasie domowym tradycji i rozszerzenia działalności polskich środowisk. Polskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe w Kokczetau, Almaty czy Almaty zaczęło nawiązywać kontakty z Polską, a Polska ze swej strony popierała im z pomocą. Właśnie m.in. dzięki porozumieniu o współpracy pomiędzy Ministerstwem Edukacji Narodowej RP a Ministerstwem Oświaty Kazachstanu w zakresie rozwoju i nauczania języka polskiego jako obcego dla Polaków w Kazachstanie możliwe stało się wysłanie do Kazachstanu polskich nauczycieli.

Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie na początku 1990 roku skierował do Kazachstanu pierwszych czterech nauczycieli, którzy spotkali się z bardzo serdecznym przyjęciem przez lokalne władze oświatowe. Rok później pojechało dziesięciu nauczycieli, a w latach następnych ich liczba stopniowo wzrastała ze względu na rosnące zapotrzebowanie na naukę. W roku szkolnym 1998-99 w Kazachstanie pracowało 36 nauczycieli z Polski. Nauka odbywała się głównie w szkołach na zajęciach fakultatywnych lub pozalekcyjnych oraz w innych punktach nauczania, np. przy parafach, jak też w grupach przedzakończyli i dla dorosłych. Nauczyciele korzystają z programów nauczania opracowanych przez Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli

wym. położonym nad Irtyszem w północno-wschodniej części Kazachstanu, zamieszkałym przez ok. 1800 Polaków, od trzech lat mieszka i pracuje małżeństwo nauczycieli z Krakowa - Katarzyna i Tomasz Ceterowie z trzyletnim synkiem. Uczą języka polskiego w Szkole Odrodzenia Narodowego „Druha”.

Jest to jedyna tego rodzaju placówka w całym Kazachstanie, tzw. „oczko w głowie” i wizytówka tutejszych władz. Przykład, wzór, jak należy realizować postulat współistnienia i rozwoju wielonarodowościowego społeczeństwa Kazachstanu, a trzeba dodać, że państwo to zamieszkuje ponad sto narodowości. Są to głównie potomkowie zośnadców z całego imperium sowieckiego. Kazachstan był bowiem traktowany przez Związek Sowiecki jako zaplecze surowcowe bogate w złoto, węgiel, uran, ropę naftową, boksyt itp. oraz jako wielki obojętą pracę, gdzie wiele milionów deportowanych osób wykorzystywano do niewolniczej pracy.

Szkola w Pawłodarze nie boryka się z wielkością problemów, jakie mają inne placówki szkolne w Kazachstanie, takich jak wyłączenia prądu czy ogrzewania, braki w wyposażeniu klas, opóźnienia w wypłacie pensji dla nauczycieli czy brak funduszy na remont. Budynek szkolny jest zadbane, czysty, przestronny. Szkoła posiada stołówkę, salę

widowską oraz salę do ćwiczeń tańca i balu.

Do utworzonej w 1996 roku szkoły uczęszcza ok. 600 dzieci w wieku od lat 5 do 17. Znajduje się w niej 10 oddziałów różnych narodowości. Uczą się m.in. Polacy, Ukraińcy, Koreańczycy, Ormianie, Żydzi, Niemcy, Azerowie. W szkole pracuje pięciu nauczycieli obcojęzycznych, w tym państwo Ceterowie, a poza nimi nauczyciele z Armenii, Azerbejdżanu i Inguszetii. Każdy wydział pracuje według programu autorskiego stworzonego przez nauczycieli i zatwierdzonego przez miejscowe władze oświatowe.

W polskim oddziale uczy się ok. 100 uczniów w sześciu grupach wieloletnich. Nie jest to tylko ściśle pojęta nauka języka polskiego, ale też polskiej historii, geografii, muzyki, tradycji i kultury. Polski oddział zajmuje dwa pomieszczenia - w jednym mieści się biblioteka, w drugim klasa lekcyjna. Oddział ma także ksero, maszynę do pisania, telewizor i magnetowid. Wydział polski jest zdecydowanie najładniejszy. Widac ponad trzyletnią pracę i trud polskich nauczycieli. W korytarzu np. na tablicy ogłoszeń wiszą wszelkie informacje i adresy pomocne tutejszej Polonii.

W szkole jest taki zwyczaj, że na koniec roku każdy wydział przedstawia własny program - swoją wizytówkę

rocznej pracy i dokonają. Polski program składał się w tym roku m.in. z utworów J. Tuwima, J. Słowackiego, C.K. Norwida i A. Mickiewicza. Zaskakującą interesującą były i aranżacja, i scenografia poszczególnych występów oraz kostiumy i ciekawe opracowanie muzyczne. Jak stwierdziła zgodnie dyrektorka i grono pedagogiczne szkoły - był to najlepszy występ.

Inaczej wygląda sytuacja w Taldykurganie, mieście położonym ok. 300 km na północny wschód od Almaty, byłej stolicy Kazachstanu, którą obecnie - po przeniesieniu stolicy do Astany - nazywają „południową stolicą”. Społeczność polska liczy tam ok. 800 osób. Funkcjonuje stowarzyszenie „Polonia”, które swoje malutkie pomieszczenie dzieli z towarzystwem tatarskim. Na zajęcia z języka polskiego uczęszcza 40 osób. Nie ma tu jednak stałego nauczyciela z Polski. Jedynie na okres dwu tygodni przyjeżdża w czasie wakacji nauczycielka, która normalnie pracuje w obwodzie almatyńskim, aby przez ten krótki okres prowadzić regularną naukę. Przez cały rok praktycznie Polacy uczą się sami. Posiadają podręcznik do nauki języka polskiego, mapę Polski i kasy magnetofonowe...

PIOTR ZBOROWSKI

(Biuletyn Stowarzyszenia „Wspólna Polska”)

■ GŁOSIK ■ GŁOSIK ■ GŁOSIK ■ GŁOSIK ■

Najlepszy przyjaciel

W pamiętniku mojej mamy znalazłam kiedyś dawno, dawno temu taki oto zapis:

"Książki to najlepsze twoi przyjaciele."

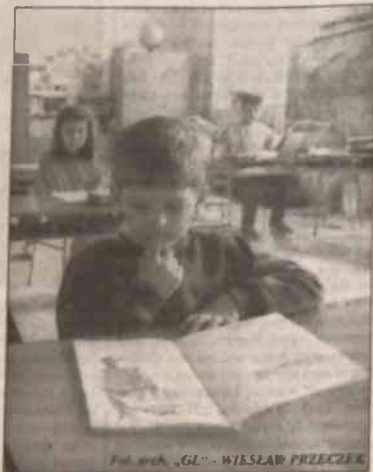
*Nie sąwiodę,
Nie zdradzę,
A nauczę wiele."*

Utkwiły mi te słowa w pamięci na całe życie chyba dlatego, że uważam je za prawdziwe. Lubię i szanuję książki i myślę, że dla wielu z was stały się one rzeczą potrzebną, a nawet niezbędną. Sądzę tak na podstawie naszego licznego udziału w konkursach organizowanych przez naszą bibliotekę oraz korespondencji. Na przykład z listu Daniela, który przyczytacie poniżej, wynika, że ma ona wcale pokątną własną biblioteczkę. Wiem też, że wraz z bratem jest częstym gościem w bibliotece. Bardzo się więc ucieszyłam, że Mysza Ernestyna wymyśliła nowy "książkowy" konkurs - jak wiecie, ogłosiliśmy go przed tygodniem. A przy okazji powiedzmy sobie coś o historii książki.

Według encyklopedii, książka to dokument w postaci złożonych technicznie arkuszy, zawierający tekst słowny utworzony graficznie. Zanim jednak książka uzyskała dzisiejszy kształt, minęło wiele lat. Najpierw książki pisane były odręcznie, potem drukowane różnymi, coraz bardziej ulepszanymi technikami. Za pierwsze książki uważa się tabliczki gliniane, powstałe ok. roku 4000 p.n.e. w Mezopotamii, z wrytymi na nich zapisami. Wraz z wynalazkiem papieru powstała nowa forma książki - zwój. Pisano na pasku papieru, później pergaminu lub

innego materiału, a następnie po prostu go zrolowano. Kodeks był dalszą formą książki. Powstał z kilku kładek papieru, później papieru, połączonych ze sobą grzebieniem i forma ta w zmienionej nieco postaci utrzymała się w zasadzie do dziś. Jak zrobić taką najprostszą książeczkę, poradzimy wam jeszcze dziś.

Pierwsze książki pisane i wykończone ręcznie były bardzo cenne, drogie, a powstawały najczęściej w klasztorach. Pierwszą książką drukowaną jest Biblia wykonana przez wynalazcę druku, Johanna Guttenberga z Moguncji w roku 1455. Pierwszą polską książką drukowaną był "Raj duszny" Biernata z Lublina z roku 1513.

Tycia na dziś ogólnie o książkach. Powodzenia w tworzeniu własnych książek tycia i jego koledzy

☆ GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA ☆

Kochany Głosiku i Ludmiłko! W zeszłym tygodniu obejrzałyśmy z Adasiem przedstawienie "Tajemniczy ogród", które odegrała Scena Polska. Przedstawienie bardzo nam się podobało, chociaż mieliśmy jego treść z radia. Piarko Frances Hodgson Burnett napisała wiele powieści, na przykład "Tajemniczy ogród", "Mała księżniczka", "Mały lord" - znam je również z radia i telewizji, mam też w domu te książki. Lubię książki, które mają dobre zakończenie i dlatego "Tajemniczy ogród" bardzo mi się podoba. Dla wszystkich wszystkich skończyło się dobrze - dla Mary, Colina, Ojca i dla ogrodu, który zakwitł różami.

Serdecznie wszystkich pozdrawiam

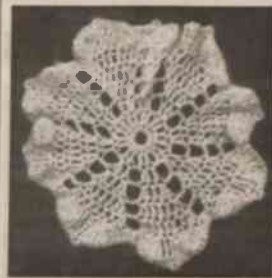
Danielka Vitoś,
PSP Karwina-N. Miasto, kl. 4
Danielka nie pisze, czy bierze

udział w konkursie Sceny Polskiej na temat tego właśnie przedstawienia, więc mi przypominały, że na wasze prace czekają w teatrze do końca września br.

Głosik i jego koledzy

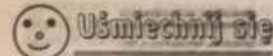
Książeczka Ludmiłki

Nasza Ludka postanowiła posunąć pomysł tym dziewczętom, które nie myślały bajek, nie pisały wierszy, a stylizowane zadania szkolne uważają za zmorę. Mają za to bardzo zręczne ręce, a swoimi doświadczeniami na temat swoich prac mogą z pewnością podzielić się z innymi. Otóż szydełkowane lub dziergane wzory na serwetki, bluzeczki, obramowania chusteczek itp. proponuje Ludka nakleić na ciemne kartki papieru, a na odwrocie kartek nakleić opis roboty wykonanej na białej kartce. Taki "poradnik dla zręcznych rąk" dobrze jest umieścić w okładkach używanych w biurach, aby można było kartki swobodnie wyjmować.

Na środkowe strony, przeznaczone do pisania i rysowania (co można zrobić jeszcze przed szydłem), najlepiej użyć miękkiego, białego papieru, na okładkę zaś papier może być grubszy, kolorowy.

Majsterkowicz

Uśmiechnij się

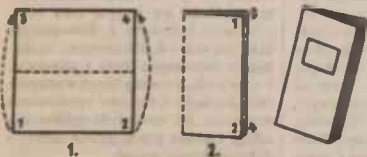
Prosząc o poradę, Jasio pyta starszej siostry Ewy:

- Co kupić kolesze Markowi na imieniny?
- Może książkę - podpowiada siostra.

- Nie, bo Marek już jedną ma - mówi Jas.

Prosta książka

Ktoś, kto pragnie napisać krótkie opowiadanie lub bajkę z własnymi rysunkami, może nadać swemu dziełku następującą formę: Bierze my kwadratowy arkusz papieru, kładziemy go przed sobą i zginaemy w górę, przykładając dokładnie rogi 1 i 2 do rogów 3 i 4 (ryś. 1.). Trzymamy teraz arkusz lewą ręką tak, by

Na środkowe strony, przeznaczone do pisania i rysowania (co można zrobić jeszcze przed szydłem), najlepiej użyć miękkiego, białego papieru, na okładkę zaś papier może być grubszy, kolorowy.

Majsterkowicz

☆ GŁOSIK I LUDMIŁA ☆ GŁOSIK I LUDMIŁA ☆ GŁOSIK I LUDMIŁA ☆

Obejrzyj, Ludmiłko, mój najnowszy wynalazek: Okrągłą książkę...

Ojku, Głosiku! Nie jest ważne, jak książka wygląda, ale jaka jest jej treść - co zawiera!

Jeśli chodzi o zawartość, to moja książka też jest ciekawa. Wytaż, Ernestynko!

Cześć, Ludmiłko! Tobie nie podoba się mój nowy domek?

LEKTURA Z PRZYMRUŻENIEM OKA (152)

Z. OLECH

Graj, Cyganie...

czyli

Dziewczyna znad Olzy

Tymczasem major Borys Korsakow śpieszonym krokiem kierował się do szatni, gdzie zażądał swego płaszcza i czapki. Ubrałszy się przyspieszył, idąc po wyłożonych dywanami schodach i po chwili znalazł się na ulicy.

Pozostał w pobliżu palacu, nie wychodząc jednak na światło ulicznych latarni.

W głębi obok domu księżnej zobaczył ciemne postaci, wdrapujące się na mur. Przyłożył do ust srebrny gwizdek, który nosił na złotym łańcuszku na piersiach i przeciągle gwizdnął trzy razy.

W tej samej chwili trzy młokie postacie zsunęły się z muru na ulicę, a jedna z nich poczęła biec w stronę Korsakowa.

- To pan, kapitanie? - zapytał przyszyony głos.

- Tak, to ja, Hanka! Posłuchaj uważnie tego, co ci powiem.

- Słucham, kapitanie! Właśnie chcieliśmy się wdrapać na mur, żeby się dostać do sypialni pięknej księżnej.

- Zadeśmy z was nie wolno wchodzić do domu księżnej Doroty! - powiedział podbiegający Korsakow. - Przedziewając, które planowaliśmy na dzisiaj noc, nie ma szansa powodzenia. Natomiast powierzę wam inny rozkaz do wykonania. Zaczekajcie tu na ulicy, dopóki nie zjawię się z pewną młodą damą. Wówczas pójście za nami, a w momencie, gdy na pustej ulicy gwizdnę, przecisz się na kobietę, zakneblując jej usta i zabierając ją stąd.

- Więc uprowadzenie, kapitanie! Prawdopodobnie jest to jakiś bóg ołma, za którą będziemy mogli otrzymać dobry okup?

- Wiesz, że nie lubię zbyt częstych pytań, Hanka! - rozgniewał się Korsakow. - Macie mnie słuchać i nie więcej!

- Kapitanie, słuchamy cię z zamkniętymi oczami!

- Ale proszę, żebyście mnie słuchali w milczeniu - zażądał się Korsakow. - Posłuchaj teraz, co się ma stać z tą młodą damą. Opuśćcie z nią najbliższe miasto i schronicie się do naszej kryjówki. Dziewczynie nie może się stać nic na krzywdę. Nie wolno jej obrażać, nie wolno, żeby jej włos opadł z głowy, bo w nocy zjawię się u was i udzielię dalszych instrukcji. A teraz odejdźcie już, Hanka! - powiedział, nie patrząc na nich, i nie wrócił.

Złoczyńca oddalił się, zawiadamiając o wszystkim swoich towarzyszy, tak Korsakow spokojnie wrócił do palacu książęcego. Tutaj oddał znowu do szatni płaszczy i czapkę i z uśmiechem na ustach pojawił się w sali balowej.

- Ach, kłopot, kłopot! - zawołał, gdy Joanna chciała go minąć niepostrzeżenie i wydość się do szatni. Pragnęła teraz jak najprędzej opuścić pałac i udać się do księżnej Doroty, aby zakomunikować jej, że o tym posłanym rozbójnikiem, władcą czarnych gór, jest major Korsakow.

Drgnęła mimo woli, widząc przed sobą pięknego oficera.

- Więc ładna pani zamierza opuścić zabawę? - zapytał znowu Korsakow.

- Jak pan widzi! - odrzekła podbiegając, pragnąc się go jak najprędzej pozbyć.

- Z chwila, gdy pani tu nie będzie, odniosę wrzecznię, jakbyś chciała mieć - uśmiechnął się młody major. - Czyż opiekunowie pani są aż tak środkowi, że nie pani tak wcześniej wrócić do domu?

- Nie mam żadnych opiekunów - odpowiedziała Joanna, ale już po chwili zrobiło jej się przykro, że szlody major może pomyśleć, że zupełnie samotna przyszła na księżyc bal.

- Jak to, pani jest sama? - zawołał zdziwiony Korsakow. - Wobec tego nie są się pani zgodzić, że panią odprowadzę do domu. Proszę mi podać ramię! Na taką drobną przysługę muszę się pani zgodzić. - Ujął ją pod ramię prawie otyłą i już chciał pociągnąć na dół.

- Niech mnie pan zostawi w spokoju, panie majorze - wybuchnęła dziewczyna. - Nie może mnie pan odprowadzać, bo z pewnością goście odczytają u brak pana. Do widzenia, pójść sama!

- Za nic w świecie na to nie pozwolę! Chce pani do końca grać swoją rolę kopcusiaka i wymknąć się z balu tak samo niepostrzeżenie, jak się pani pojawiła? Zna pani chyba te bajki? Królowicz śledził kopcusiaka, znalazł jej pamiłkę i dzięki temu upewnił się, że ona właśnie była jego uroczą tancerką.

Joanna nie słuchała dłużej, przyspieszając nieoczekiwanie kroku. Była już tak dziwnie niewesoła, że za wszelką cenę chciała możliwie jak najprędzej oddalić się od tego człowieka. Zdawała sobie przecież sprawę, że rytmiczny Korsakowa była tylko powierzchowną maską, przysłaniającą jego rzeczywisty twarz. Myśl o tym przypływała jej o lodowatą dreszcz. Towarzyszył jej przecież zwykły rozbójnik, władcą czarnych gór, który wraz ze swą bandą napadł cały kraj.

Wbiegła do szatni i zażądała płaszcza, który jej również wypożyczyła księżna Dorota. Po chwili jednak dostrzegła znów nad sobą twarz Korsakowa i usłyszała jego głos, którego brzmienie budziło w niej wstręt. Zaczęła szybko biec na dół po schodach, serce było jej mocno, skronie pulsowały.

- Jak to się skończy? Czyż ten człowiek i na ulicy będzie ja napuszczał?

Może wręcz zorientuje się, że nie życzyła sobie jego towarzyszenia. I tak na placu zalanym światłem latarni znowu go ujrzała.

W głębi duszy dziękowała Bogu, że od domu księżnej Doroty dzieliła ją ledwie kilkadziesiąt kroków. Widziała już w oddali bramę. Gdy tylko do niej dotrze, będzie zupełnie bezpieczna.

- Dlaczego pani tak biegnie? - usłyszała za sobą głos Korsakowa. - Proszę zaczekać chwilę. Mam pani bardzo wiele do powiedzenia.

Bezwstydnie chwycił ją za rękę i ścisnął dotkliwie palce. Później przyciągnął ją brutalnie do siebie.

- Co pan robi, mój panie? - wybuchnęła Joanna. - Proszę mnie natychmiast puścić. Nie ma pan prawa dotykać mnie.

- Nie mam prawa cię dotykać? - zażądał się nieoczekiwanie Korsakow. - Patrzcie moi panowie! Zaraz ci wytłumaczę, że właśnie mam prawo.

Joanna chciała już wezwać pomocy, lecz głos uwiązł jej w gardle. Ktoś tu zresztą przybiegł na ratunek? Plac był zupełnie pusty, nigdzie dookoła nie było żywej duszy.

- Mój panie - wyszeptała po chwili głosem pełnym oburzenia. - Uwolnij pana za dziesięć minut, a przecież dziesięć minut nie będzie obrażał bezbronnej dziewczyny. Jeżeli pan pozwala sobie na takie rzeczy, to muszę pana zakomunikować, że księżna Dorota jutro ujmie się za mnie, bo właśnie posługuję jej przy opiece.

- Istotnie? - zażądał się znowu Korsakow. - Wobec tego muszę księżną owożać oczy, żeby się przekonała, kogo obdusza swoją opieką. Gdy się dowiedzi, że jesteś tylko zwykłą złodziejką, to z pewnością wyrzuci cię od siebie.

Joanna własnym uszom nie wierzyła. Wszystko poczęło wirować jej przed oczami. Miała wrażenie, że ziemia rozwariera się pod nią. Złodziejka? Czyż to człowiek nagle zwariował? I jakim tonem do niej mówił! Cóż za okropne obrażenie! Jakże ma prawo ten obcy mężczyzna rzucić jej takie słowa w twarz?

PLOTKI

Najpiękniejsza

Rzadko sportykanie imię **Calista Flockhart** odziedziczyła po swojej przebiebie. Calista w Grecji znaczy „najpiękniejsza”.

Zadebiutowała na Broadwayu w „Szkłanej menażerii”. Za rolę Julie Harris w tej sztuce otrzymała kilka znaczących nagród. Potem ożeniła się z producentem D. E. Kelley, który właśnie kompletował obsadę do serialu „Ally McBeal”. Początkowo w roli tytułowej widział Bridget Fonda. Na Calistę zdecydował się tydzień przed rozpoczęciem zdjęć. Serial jest telewizyjnym debiutem 33-letniej aktorki. Jej przyjaciele mówią, że to wprost idealna dla niej rola, bo przypomina Ally pod każdym względem. Ona sama przyznaje, że jest dużo większa pesymistką niż Ally. Jest samotna i nie myśli o założeniu rodziny. W tej chwili liczy się dla niej tylko filmowa kariera.

Ach, te oczy!

Kilka lat temu serce każdego mężczyzny topniało pod wpływem spojrzenia Michelle Pfeiffer, dziś to miejsce zajęła Cameron Diaz. Jej dziewczyna ma twarz i szczere spojrzenie niewiarygodnie piękne, oczy już na wstępie zdejdują sobie widzów. ...Od 16. roku życia Cameron pracowała jako modelka, ale wkrótce wybieg zmieniła na plan filmowy. Pierwszy sukces przyszedł wraz z komedią „Maska” i od tej chwili jest jedną z najbardziej wziętych aktorek w Hollywood. Zagrała m.in. w komedii „Mój chłopak się żeni” i „Sposób na blondynkę” (na planie partnerował jej narzeczony Matt Dillon). (k)

Kolumnę przygotowała:

WANDA KULA

KRZYŻÓWKA TURYSTYCZNA

Nie trzeba jeździć nad Bałtyk, zwiedzić Pojezierze Mazurskie, Warszawę, Kraków, aby poznać atrakcyjne miejsca w Polsce. Wystarczy przekroczyć „między”, która dzieli nasze państwo i odwiedzić na przykład malowniczą wieś góralską, w której zachowały się regionalne stroje i zwyczaje ludowe oraz bliska nam gwarą śląskich górali. Podczas zwiedzania tej miejscowości dowiemy się również, że... (patrz rozwiązanie dodatkowej krzyżówki).

Poznamo:

A. Przyjaciół człowieka - położona jest na 118 wyspach - fusy. B. Środek przeciwwirusowy i przeciwbólowy - kobiety mające wykazanie humanistyczne. C. Historyk rzymski (Kasjusz) - powołanie w życiu - stan pogody. D. Wieloryb gładkoskóry - szpaler - umówione spotkanie - ziemia uprawna. E. Samochód - tatarski obóz wojskowy. F. Prawy dopływ górnej Wisły - koniec. G. Jeden z kolorów w kartach - mityczny lotnik. H. Tytuł powieści Witkiewicza - miasto w Indii - tutejszy dodawany do potraw, okrasa - imię Sari. I. Pływający znak nawigacyjny - Gwiazda Polarna - dawna nazwa tatarska. J. Leśna roślina zielna - urządzenie przeznaczone do składania w nim jaj przez ryby. K. Mógł być przysięgłym - miasto w Rumunii - gra w karty.

NIEŚMIALI MAJĄ NA OGÓŁ NIEBIESKIE OCZY I SZCZUPLĄ BUDOWĘ CIAŁA

UWIERZ W SIEBIE!

Nieśmiałość bierze się z braku wiary w siebie i lęku przed odrzuceniem. Psychologowie nie są zgodni co do jej źródeł: czy jest wynikiem wychowania i doświadczenia, czy też raczej - działania genów?

Amerykański uczynek, Jerome Kagan z Uniwersytetu Harvardu, przez dwadzieścia lat prowadził badania nad nieśmiałością. Zauważył, że:

□ Ludzie nieśmiali już jako dzieci zainteresowani są raczej tym, by uniknąć popełnienia błędów, niż swobodnym eksperymentowaniem. W szkole pilnie odrabiają lekcje i nie zgłaszają się do odpowiedzi, jeśli nie są stuprocentowo pewni, że ją znają. A i wtedy jednak wolą czekać, aż zostaną „wywołani do tablicy”.

□ W życiu dorosłym nieśmiali często wybierają mniej satysfakcjonujące ich studia - wyłącznie z obawy przed niepowodzeniem, przekonani, że na te wymarzone po prostu nie dostaną się. Podobna minimalizacja pragnień towarzyszy także ich decyzjom o wyborze pracy i partnera.

□ Ludzie nieśmiali są bardzo wrażliwi i dlatego silnie reagują nawet na słabe bodźce, niemal niezauważalne przez innych. A ponieważ jest to psychicznie męczące, starają się unikać sytuacji, przypominających ich o tak silne emocje. Wycofują się, jak to się fachowo określa.

Przynajmniej u części dzieci wycofywanie się jest wynikiem ich konstytucji fizjologicznej. Nieśmiali reagują na nieznane sytuacje gwałtownym przyspieszeniem rytmu bicia serca, zmianami ciśnienia i zwiększeniem poziomu wydzielania hormonów związanych ze stresem.

□ Nieśmiałość może być wynikiem negatywnych przeżyć w dzieciństwie. Miłość rodziców daje dziecku poczucie bezpieczeństwa i wiarę w siebie, która pozwala mu na stopniowe znajdowanie oparcia w sobie samym. Gdy jej zabraknie, dziecko nie nauczy

się swobodnie działać, doświadczać radości życia. Także rodzice, przesadnie kontrolujący swoje potomstwo, nie zostawiają mu przestrzeni, w której mogłoby poszukiwać i eksperymentować.

□ Z nieśmiałości znacznie częściej niż dziewczynki „wyrastają” chłopcy. Ma na to oczywiście wpływ proces wychowywania. Wycofywanie się i bierność stoją bowiem w jawnej sprzeczności ze stereotypem zachowań męskich. Chłopiec od dziecka słyszy, że ma być dzielny, odważny, przebojowy. Próbuje więc sprostać temu wizerunkowi.

□ I ciekawostka: nieśmiali mają na ogół niebieskie oczy i szczupłą budowę ciała!

Rady dla nieśmiałych

1. Bądź dla siebie życzliwym świadkiem i najlepszym przyjacielem, a nie surowym krytykiem i oskarżycielem. Spróbuj myśleć o nieśmiałości nie jak o czymś, co cię obezwładnia, lecz jak o pewnej barierze, która - gdy ją pierwszy raz pokonasz - być może już nigdy nie będzie tak wysoka.

2. Nie koncentruj się na nieśmiałości, lecz na tym, co się wokół ciebie dzieje. Jeśli chcesz się do kogoś zbliżyć, nie skupiaj się na swojej niepewności, tylko na tej osobie. Ona przecież też może być nieśmiała! Być może nigdy się nie spotkacie tylko dlatego, że ty boisz się wyjść do niej, a ona do ciebie!

3. Koncentruj się nie na tym, czego nie masz, nie umiesz, i nie możesz, a na tym, co masz, potrafisz i możesz!

4. Jeśli jesteś nieśmiały, nie próbuj tego na siłę ukrywać. Przesadna stylizacja może sprawić, że twoje obronne wycofywanie się zostanie przez innych odebrane jako poczucie wyższości, próba utrzymania na dystans lub po prostu zwykła arogancja.

5. Pamiętaj o tym, że ufnoci i śmia-

łości można się nauczyć, choć oczywiście potrzeba na to pracy nad sobą, i czasu!

6. Ogarnia cię fala nieśmiałości - pomyśl wówczas: Boję się, znam to. Mogę jednak przecież zarzykować!

7. Kiedy czujesz wpływ nieśmiałości, weź kilka głębszych oddechów, skupiając się na wydechu, a nie na wdechu.

Jak żyć z nieśmiałością? Najlepiej uczynić z tej słabości zaletę. Nieśmiałości nie można uważać za wroga, którego trzeba pokonać. Ludzie nieśmiali są na ogół uważani za sympatycznych, a od tych szalenie przebojowych. I zdecydowanie bardziej od nich lubiani. Człowiek nieśmiały jest zwykle obdarzony szczególną wrażliwością, która pozwala mu łatwiej zrozumieć innych i pozyskać ich sympatię. (en)

Dziecko leworęczne

Jeszcze nie tak dawno dzieci leworęczne próbowano za wszelką cenę „przeszkolić” na praworęcznych. Obecnie wiadomo, że nie należy im ani sprawności, ani inteligencji praworęcznym i ich leworęczność nie jest żadną wadą. Problemem jest to, że większość biurk i szkolnych aktywności przystosowane są do potrzeb dzieci praworęcznych. Jeśli Twoje dziecko jest leworęczne, spróbuj ułatwić mu pracę.

● Kupując biurko, zwróć uwagę, z której strony ma szuflady czy dodatkowe półki pod blat. Najlepiej, by znajdowały się one po lewej stronie biurka. Wygodniej będzie je otwierać. Duższy też będzie wiedeł blat biurka z lewej strony, a więc więcej miejsca dla lewej ręki przy pisaniu.

● Krzesło dopasuj do wzrostu i szerokości do rozmiarów biurka. Podczas pracy dziecko musi mieć stopy oparte na podłodze, a plecy wyprostowane. Większość dzieci ma skłonność do garbienia się podczas pisania, ale u leworęcznego dziecka ta tendencja jest jeszcze silniejsza niż u jego praworęcznego rówieśnika.

● Ustaw biurko w takim miejscu, by górne światło było jak najbardziej rozproszone, a lampkę na biurku umocuj z prawej strony siedzącego.

● Regał z podręcznymi książkami i innymi przyborami postaw z lewej strony biurka, by dziecko swobodnie sięgało po przedmiot lewą ręką.

● Jeśli zdecydujesz się powiesić tablicę do przypisywania kartek, bądź specjalną do robienia notatek, to staraj się ją ułożyć w sposób, aby była dla dziecka, na

środkowej linii wzroku. Bywa, że leworęczne dziecko jest też leworęczne. Często nie wiemy, które oko jest dominujące. Najbezpieczniej więc posłużyć się tablicą na ścianie.

● Kiedy dziecko zaczyna uczyć się pisać, to już od początku zwróć uwagę, aby prawidłowo układało palec ołówku i długopisu. Z uwagą obserwuj, z której strony dziecko odcinając ołówek, załóżony na ołówek. Kiedy na ołówek stwardnieje, układ ołówka powinien być na ołówku pozostanie niezmienny, i dziecko każdorazowo, rozpoczynając pisanie, będzie musiało dopasować się do ołówka.

● Jeśli pomagasz dziecku przy robieniu lekcji, to zawsze stawaj się krzesło po jego prawej stronie. Jeśli biurko ma być doświadczone do lewej, niech to będzie lewa jego ręką. Wtedy miejsce dla osoby „leworęcznej” będzie po prawej stronie dziecka.

● Pytaj w sklepach o notycki i różni i inne szkolne akcesoria dla leworęcznych. Pojawiają się one na specjalnym rynku, choć jeszcze brakuje specjalnych sklepów.

Z PATELNI I GARÓW KUCHMISTRZA JANUSZA (70)

Gulasz wieprzowy z kapustą i pomidorami

(przepis na 4 porcje)

Składniki: 60 dag łopatki wieprzowej bez kości, 20 dag kapusty kiszzonej, 4 pomidory średniej wielkości, 5 dag koncentratu pomidorowego, 1,5 dag słodkiej papryki mielonej, 3 dag maki, 5 dag smaku, 4 łyżki czosnku, 10 dag cebuli. Sól, pieprz, wędzona, kminek, majeranek do smaku.

Łopatkę wieprzową opłukać zimną wodą, osuszyć, pokroić w drobniejszą kostkę. Posolić, posypać pieprzem, wędzoną, kminem, majerankiem, połową dawki czosnku utartego z solą. Wymieszać i wstawić na 2 godz. do lodówki.

Na 1/3 dawki smaku osmażymy cebulę na ziołach kolor, wysypiemy papry-

kę, dodamy koncentrat pomidorowy i mięso. Chwilę posmażymy, podjemy łopatkę i dusimy pod przykryciem do „półmieszka”. Później dodajemy pokrojoną kiszoną kapustę i dusimy ok. 15 min.

Z reszty smaku i maki zrobimy zamazkę, którą dokładnie wymieszać z mięsem i kapustą (jeżeli solę jest zbyt gęsta, rozcieńczyć go wodą) i dusimy ok. 10 min., co chwila mieszając. Pod koniec duszenia wysypiemy pomidory pokrojone w ósemki i doprawiamy solą, pieprzem, majerankiem i resztą czosnku.

Podajemy z kiedłami lub chlebem.

JANUSZ KRZYWON

Zasłona w oknie. 6. Miasto na skraju Pustkzy Niepokołmickiej. 7. Tabela, opis - najbardziej znane jest gazowe i palone. 9. Krewy w linii tatarskiej - lewy dopływ Sarthe we Francji. 10. Miasto i prefektura na wyspie Honiu w Japonii - ptak morski. 12. Amerykańska pro-

senkarka i aktorka - drapieżne ssaki morskie. 13. ... spod Orłuna - roślina pochodzenia śródziemnomorskiego uprawiana jako roślina ozdobna. 14. Kocanek - grubo zmiełone zboże. 16. Osoba wybitna. 17. Palma rosnąca dziwnie na Archipelagu Malajskim. 18. Zgł-

łówna - strzyżenie - dźwięk i pędzący szony o pół tonu. 19. Część strojów liturgicznych duchownych katolików - jeden z wielu polskich wsi, która historycznie spaliła i mieszkających rolników ewentualnie ewakuowali. 20. Imię Oshany - przykrycie. 21. Rzymianin Amida - poeta francuski (Clemens, 1485-1544).

Wyrazy trudne: AMBALA, LOR ORAVITA, RAJSK.

Rozwiązanie dodatkowej krzyżówki: D-16, F-3, D-21, A-2, K-14, E-1, 3, D-1, A-19, D-19, B-4, F-18, M-12, J-14, K-3, B-8, E-17, A-18, M-13, D-3, E-19, M-30, G-6, A-8, E-14, 6, B-12, G-17, I-9, G-30, B-6, G-4, 17, K-19.

Opracował: JÓZEF TADRALA

Jeden spośród Czytelników, który przysłał pod adresem redakcji prosbę o rozwiązanie dodatkowej krzyżówki, otrzymał nagrodę książkową. Temat nadawania rozwiązań uprzedzamy z dnia 25 września br.

Wzrostowe rozwiązanie krzyżówki z 99 nr. „GL” z dnia 28. 8. 1998. „Praga należy do największych miast Europy”.

Nagrodę - książkę - wysłał Zofia Kosińska z Bystrzycy a Ona z 518. Gratulujemy!

KONIAKOW SZYNIE WYROBU LUDOWYCH KORONEK

kronika rodzinna

Upływa szybko życie...

Dnia 19. 9. 1999 obchodził swoje 75. urodziny

pani **ALOJZJA KANIKOWA**

z Nawia. Z tej okazji składają serdeczne życzenia zdrowia i pomyślności córki z rodzinami.

AD-166

Dnia 19 września obchodził swoje 65. urodziny nasz

Druga Mama i Babcia

pani **TEREZA PUKOWIEC**

Zyczenia wszystkiego najlepszego składają córka z mężem, syn z żoną, wnuki Daniel, Marketa z mężem, Franciszek i Weronika.

OL-202

Dnia 14 września minęła setna rocznica urodzin naszej Drogiej Maki i Babci

śp. **AMALII HERMANOWEJ**

zaś 27 kwietnia przypada 30. rocznica jej śmierci. Z żalem i wdzięcznością wspominamy syna z rodziną.

OL-210

Dnia 19 września minie 60 lat od śmierci

ALOJZEGO KOKOTKI

z Łuk. który był aresztowany 18 września 1939 roku. Wczasy rankiem 19. 9. 1939 został rozstrzelany przez gestapo w karawaskim lasu przy Kopalinie „Barbara” razem z jedenastu współwziętnymi! Cześć Jego pamięci! Pamiętamy, by krewnie była przelana daremnie. Córka z rodziną.

OL-197

teatr

SCENA CZESKA - CZ. CIESZYŃSKA „Kąpiący duch” (17. godz. 19.00).

kino

ORŁOWA - Wschódwiat: Star Wini: Epizod I - Ukryta groźba” (18, 19, godz. 10.00, 13.00, 15.30, 17.45, 20.15 i 22.30); 19. godz. 10.00, 13.00, 15.30, 17.45 i 20.15; 20. godz. 15.30, 17.45 i 20.15; **KARWINA - Refleks**: Nosiowid (18, 19, godz. 17.00); **Celebryta** (18, 19, godz. 20.00); **Kanarek** (20, godz. 17.00); **Centrum**: Przygody Pinokia (18, 19, godz. 15.30); **Mikeli** (19, godz. 14.00); **Notting Hill** (18, 19, 20, godz. 17.45 i 20.00); **Ex: Plunkett i Maclean** (18, 19, godz. 19.00); **CZ. CIESZYŃSKA - Central**: Niepocalowana (18, godz. 17.15 i 19.30); **Szczęście** (19, godz. 17.15 i 19.30); **Mój dom - moja twierdza** (20, godz. 17.15 i 19.30); **TRZYNIERZ - Kamas**: Dziesięć powodów, dla których się nienawidzę (18, 19, godz. 17.30 i 20.00); **Zabierz forę i wyjdź się** (20, godz. 17.30 i 20.00).

wystawy

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ

▲ **Muzeum Tragedii Żywieckiej**: Stała wystawa „Okupacja i ruch oporu w Cieszyńskim 1938-1945”. W sali wystaw: Do 31. 12. „Franciszek Iwider (1911-1997). Wybór z twórczości”. Czynna: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **Sala wystaw w Orłowej-Mielich**: Stary Rynek: Do 31. 10. wystawa p. „Historia szkolnictwa w Cieszyńsku”. Czynna: po-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 9-13.

▲ **Sala wystaw MC Interklub**

ZUS zaprasza

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH. Inspektorat Cieszyński uprzejmie informuje, że w czwartek 23. 9. przedstawiciele Biura Rent Zagranicznych z Oddziału Nowy Sącz będą udzielać informacji w godz. 11.00-15.00 w sali nr 20 na II piętrze Domu Narodowego przy Rynku 12 w Cieszyńsku (Polska).

GŁOS LUDU

◆ Gazeta Polaków w Republice Czeskiej ◆ W Wydawnictwie „Olsz”, ul. Mławi 3, Cz. Cieszyń, wydaje Rada Polaków w RC przy wsparciu finansowym Rządu RC ◆ Redaguje kolegium ◆ Redaktor naczelny: Władysław Bilko; zastępcy red. naczelnego: Henryk Bilko, Bogusław Krzyżanek ◆ Adres redakcji: 708 29 Ostrawa, P.O. Box 29, Novinářská 3, telefon: centrala 68071/11, sekretariat 68071/252, dział sportowy 68071/258, redakcyjny 68071/262, 68071/256; e-mail: glosludu@ostrava.cz ◆ Ogłoszenia przyjmowane są oddzielnie do 8.30 do 16.00 w redakcji „Głosu Ludu” w Ostrawie; w Wydawnictwie „Olsz”, ul. Mławi 3 w Cz. Cieszyń oddzielnie w godz. 7.30-15.30; w Oddziale Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie-Fryzlat (na rynku) w godzinach otwarcia, w dniu poniedziałku w godz. od 8.00 do 18.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Steinhilf 18, Cz. Cieszyń ◆ Piśmie wychodzi we wtorek, czwartek i sobotę ◆ Kolportuje SMNS, s.a., Ostrawa ◆ Skład komputerowy „Głos Ludu” Ostrawa ◆ Druk TTP - drukarnia periodyków Ostrawa, s.a. ◆ Reklamę i zdjęć nie zamierzonych redakcja nie zawiera, składając sobie prawo do wykorzystania zdjęć, edukacji, przedrzedowywania tekstów i zmiany tytułów materiałów nie zamierzonych. Nr indeksu 42501, ISSN 1212-4222.

Kto w sercach żyje tych...

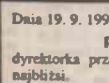
których kochał, nie odrzuci...

Dnia 16. 9. 1999 minie 5. rocznica śmierci Ojca

śp. **FRANCISZKA LOTTERA**

O chwile wspomnień i cichą modlitwą proszą najbliżsi.

AD-165

Dnia 19. 9. 1999 obchodzili swoje 90. urodziny

pani **NATALIA OZANA**

dyrektorka przedszkola. O chwile wspomnień proszą najbliżsi.

O-104

W poniedziałek 20 września obchodzimy swoje osiemdziesiąte urodziny nasz Kochany

FRANCISZEK PRYMUS

z Karwin. Jego przyjaciół, których miał wiele, prosimy w tym dniu o chwile wspomnień o Nim. Najbliżsi.

OL-211

W głębokim smutku pogrzebieli zawiadamiamy, że dnia

11. 9. 1999 zginęli w tragicznym wypadku samochodowym

śp. **IRENA I KAZIMIERZ ROMANOWICZ**

w wieku 56 i 61 lat, zamieszkał w Czeskim Cieszyńsku. Pogrzeb odbędzie się w sobotę dnia 18. 9. 1999 o godz. 14.00 z kościoła ewangelickiego na Nivach w Cz. Cieszyńsku na miejscowy cmentarz. Zasmucona rodzina.

AD-178

SPECJALISTYCZNA FIRMA - DYSTRYBUTOR URZĄDZENI BIUROWYCH

poszukuje

jednego zdolnego HANDLOWCA

Informacje można uzyskać w firmie OPUS Praga, tel. 02/6430636, 0603892987, 0603462820.

GL-9956

Karwin-Fryzlat - Do 30. 11. wystawa „Tradycje górnicwa w Karwinie-Fryzlat”. Czynna: wt-pt: 9-17, so: 9-13.

UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KARWINIE

Galeria „Zdrowie Miasta”: Do 25. 10. wystawa obrazów i rysunków

Tadeusza Witaszaka „Drzewa, domy, ludzie”. Czynna: wt-pt: 9-16.

OSRODEK „STRZELNICA” W CZ. CIESZYŃSKU

Galeria „Na poddaszu”: Wystawa

obrazów Jęgo Bieleckiego. Czynna: po-pt: 8-16.

ARCHIWUM POWIATOWE W KARWINIE

Sala wystaw: „Ród Larischów-Moemichów w Karwinie”.

HOTEL „JAWOR” RZĘKA

Wystawa obrazów Józefa Drona.

Czynna: po-nie: 8-20.

co-gdzie-kiedy

TOWARZYSTWO NAUCZYCIELI POLSKICH w RC zaprasza

na zebranie ogólnokrajowe w środę 22. 9. o godz. 14 do PSP Cz. Cieszyń.

UWAGA SENIORZY HPC. Zebranie

kluczownicze odbędzie się 23. 9. o godz. 9.30 w siedzibie HPC w Parku

Sikory w Cz. Cieszyń. Planujemy imprezy, stąd obecność konieczna.

KARWINA-DARKÓW - MK PZKO zaprasza

członków i sympatyków w niedzielę 19. 9. o godz. 15.00 do świetlicy Koła na tradycyjne dokopki, połączone z smażeniem stryków.

W programie występ kapeli ludowej „Górolę” z Mostów k. Jabłonkowa.

KARWINA-RAJ - MK PZKO zaprasza

w sobotę 25. 9. o godz. 18.00 do Domu PZKO na tradycyjną „Kopaczówkę”.

JABŁONKÓW - Zarząd MK PZKO zaprasza

swoich członków na wycieczkę autokarową na Słowację do Bezenowej (ciepłe źródła lecznicze) dnia 16. 10. br. Zgłoszenia wraz z za-

liczką 100 koron od osoby należy złożyć w Domu PZKO w sklepie „Gloria” do 27. 9.

NIEBORY - MK PZKO zaprasza

w niedzielę 19. 9. o godz. 14.30 do Domu

PZKO na przedstawienie teatralne „Ondraszek” w wykonaniu studentów

Akademii Teatralnej w Białymostku. Po programie opiekane parówki.

HAWIERZÓW-BŁĘDOWICE - Klub Seniora zaprasza 22. 9. o godz. 15.00

(na miejscu) na spotkanie połączone z zwiadowaniem muzeum „Kotłowej drzewiwni”. Dojście z ul. Halka

po stadionem.

▲ **Klub Kobiet** przypomina panom o „Spotkaniu przy małej czarnej” w

środek 22. 9. o godz. 17.00 w Domu PZKO.

WEDRYŃA - Klub Seniora przy MK PZKO

zaprasza na kolejne spotkanie, które odbędzie się w czwartek 23. 9.

UWAGA RODZINA KATYŃSKA. Krótkie zebranie informacyjne

uczestników wyjazdu do Muzeum Wojska

Polskiego w Warszawie odbędzie się 22. 9. o

godz. 15.00 w sali zebrani ZG PZKO w Cz. Cieszyń przy ul. Strzelniczej 28.

ŚMILEWICE - W poniedziałek 20. 9. o

godz. 15.00 odbędzie się uroczyste oddanie

tablicy pamiątkowej na dom rodzinny premiera RP Jerzego Buźki w Śmiłowicach.

praca

PROPOZYCJA PRACY I ZA-ROBKU. Tel. 0659/357 045, po-pt w

godz. 8-12. OL-186

SZKOŁA PODSTAWOWA W SI-BICY poszukuje

palacza do kotłowni gazowej (na pół etatu). Informacje - nr tel. 0659/56582.

OL-214

kupno

SKUP STARYCH MBELI, zrobionych do 1940 r. Tel.: 0659/325 324, 0659/20 864, 0603 948 869.

AD-164

SPORT • SPORT • SPORT • SPORT •

CO SŁYCHAĆ W REGIONIE?

● **NAJWIĘCEJ BRAMEK dla piłkarzy** (23:21) strzelili dwaj lub trzech karwiscy: Stefan - 6, K. Heinz - 6/2 i Drobek - 3. (OK)

● **MIŁOŚ BOLAŁ**, kolarzka Widzów, która nie udało się próba powrotu do NHL, podał rozczarowany trener A. Adamczak. Nie jest wykluczone, że będzie on jeszcze w przyszłości grał w obronie stalowników na miejscu L. Procházky, który również nie zdołał ogarnąć i ostatecznie został na farmę St. Louis Blues.

● **S. WIERZNIOWICZ - KS STONAWA** 1:2 (0:0). Nieszczytna porażka piłkarzy Sokół w awansie rozgrywkami meczu 7. kolejki czeskiej drużyny grupy „C” IB klasy. Goście grali dobrze, lecz miejscowi mieli nieco więcej wysypu strzeleckiego (największą - Hrabovčan). Bramki: 50. min. - Harwat 1:0, 65. - Kubica (as-

istującą po strzale Loda) 1:1, 89. - Toček (z 12 m) 1:2. ZK: 1-4; widzów 600. Kol. (K)

● **PODZAS 3. turnieju gwiazd** (w tenisie stołowym starszych młodzieńców w Pradze Lucja Číž i B. Hawierzów pokonała m. in. Smutkową (Hank) i Koczkową (Hodonin), zwyciężyła dwumeczem w finale po wyrównanej walce innej kadrowiczką RC - Jančovej z Hlub-

(Jh)

● **W WIEKU LAT 60** zmarł niedawno byłym wiceprezidentem Trynietką z lat 50. i 60., kolarz, lekkoatleta i kolarz - Jaroslav Jekřic.

(h)

● **Z ROZGRYWKI MSLF KOBIEĆ** wycofała się drużyna DFC Hawierzów. Nie udało się w nich koleżankom z ČSAD Hawierzów, które przegrały z WB we Frydka 0:6 i z Krowem o mecz 0:1.

● **NA DĄBOWSKIM KOPCU** odbyły się 2. wyścigi rowerów górskich w zjeździe. Wśród starszych zawodników (powyżej lat 18) zwyciężył Jan Fabian z Hawierzów przed P. Tichym z Opawy i L. Máchą (F-M), a wśród młodzieży - Michal Červenka ze Zlína przed Wojciechem Śliwką z Polski i T. Kuřa.

(k)

● **FLORALIŚCI PEGRESU HAWIERZÓW** rozpoczęli dziś 1. ligę i boje wyjazdowe w spotkaniu z FBC Papiem w Ostrawie-Witkowicach. Z lady Pegresu odebrali wyprawy z SC Witkowitz - R. Walczak, z FBC Ostrawa wrócił natomiast Roman Kantor.

(f)

● **MISTRZOSTWA POLSKICH SKŁÓP** Podstawowych w biegu na przełaj odbyły się w niedzielę 26. 9. o godz. 10 w ramach biegów szarych. O „Puchar staroży” w Łosowicach. Listy prześcignięcia należą kierowców pod zast. Jęgo Wachow. 739 82 Łosowa Dolna, w 156.

(mm)

Na weekend

● **BOKEJ - EKSTRA LIGA**: Tryniet - Zamojska. Jutro o godz. 17. Hawierzów gra w Budziejowicach. II LIGA: Ostrawa - Szczerbka (jutro o 17).

● **JEZDZICTWO**. Puchar Karwin - 1. edycja konkursów w skokach przez przeszkodę - dziś od godz. 10 do 18 w parku B. Ném-cowej.

(r)

● **RUGBY**: Hawierzów - L. Olmütz. I liga mężczyzn - dziś o 10.30.

● **PILKA RĘCZNA**: Karwin B - Bo-

hemia. II liga m. - jutro o godz. 14).

● **SIATKÓWKI**. Turniej w Świdnicy Szkoła Elektrochemiczna w Hawierzowie - dziś od godz. 9.

● **ŚLIZGAWKA**. ORŁOWA: sobota

godz. 14.30-17.00; niedziela 10.45-12.15 i 13.15-14.45; poniedziałek i wtorek 9.30-12.00.

(f)

PO GNOJNICE - MOSTY

Zmiana warty

◆ **MISTRZOSTWA POWIATU F-M** w piłce nożnej: Miliów - S. Mosty 1:2, Gnojnik - Starzyc 1:2, Rzeszaniec - Nydek 1:1, Frydant B - Piosk 1:3, Gródek - Szonów 2:2, Nowozime - Czadłana 0:1, Palkowice - Kutycze o godzinie 0.

1. Sokół Mosty k. J. (2) 5 13 13:5

2. Sokół Gnojnik (1) 5 12 13:7

3. Sokół Palkowice 4 10 8:4

4. Sokół Nydek 5 9 11:8

5. KS Piosk (8) 5 9 9:7

6. Sokół Starzyc (7) 5 9 13:11

7. KS Szonów (5) 5 8 10:8

8. Sokół Gródek (6) 5 7 11:10

9. FK Czadłana (11) 5 6 8:11

10. KS Rzeszaniec (9) 5 5 5:9

11. KS Miliów (10) 5 3 11:14

12. Ferrum Frydant B 5 3 9:17

13. KS Nowozime-Liboty 5 2 6:9

14. S. Kutycze p. On. 4 0 2:9

◆ **ROZGRYWKI POWIATU F-M**: Dobricze - Domasłowice 4:0, Wacławowice - Dobricze 2:0, Raskowice B - Lhotka 2:2 i Lucina - Jabłonków B 3:6. Po 3. kole: 1. Dobricze (2) 2. Wacławowice (3) po 9 pkt., 3. Raskowice B 7. 4. Toszowice 6 pkt. (z 2 spotk.). 5. Jabłonków B (9) 3 pkt. itd. (MJ)

◆ **MISTRZOSTWA POWIATU F-M - dziś**

o godz. 16.30: Piosk - Miliów (w Gródku), Szonów - Rzeszaniec, Czadłana - Gródek i Palkowice - Nowozime. Jutro o 11: Starzyc - Kutycze (w Baszce); godz. 16.30: S. Mosty - Gnojnik i Nydek - Frydant B. **ROZGRYWKI POWIATOWE - dziś** 16.30: Raskowice B - Chlebowice; godz. 16.30: Jabłonków B - Toszowice i Lhotka - Dobricze (w Metelkowicach).

Jutro 16.30: Bukowice - Lucina i Domasłowice - Wacławowice (w Hawierzowie).

◆ **MISTRZOSTWA POW. KARWINSKIEGO - dziś** o godz. 16: SJ Pietwałd - B. Ryckwałd, SJ Ryckwałd - Sa Hawierzów, Cierlich - S. Orłowa, Porga - Darków i Dątnie D - V. Bogumini. Jutro o 16: I. Piotrowicz - SKF Hawierzów. Pasażuje Sucha Górna. (Ja)

Piłkarze na jesiennym półmetku

II LIGA - dziś o godz. 16.30: Tryniet - M. Bolesław. Jutro o 16.30: Karwin - Zlin.

DYWIZJA - dziś o 10.15: Karwin B - Bruntal.

godz. 16.00: Dzierżonowice - WB F-M B.

Jutro o 16: Odrachowice - Zabrzeg na M.

(mshk)

MISTRZOSTWA SZY - Jutro o 16.00: I. Piotrowicz - HD Bogumini i Zubrzy - Bystrzyca.

IA KLASA - dziś o 16: ČSAD Hawierzów - SL Orłowa, M. Opawa - Skrzyszów, J. Karwin - Piesławice. Cz. Cieszyń - Ticha (przy Olzie), Fryczowice - Wędrzynia i Polanka - Niebory. **II klasa - dziś** o 16: Żuków G - Jabłonków, Odrzechowice - Bogumini B (na Borku), Zabłocice - Dąbrowa i Śmiłowice - Wojkow

CZEŚKI PROGRAM TELEWIZYJNY

SOBOTA 18 WRZESNIA

TC 1:

- 5.00 Sama w domu
- 6.00 Nad listami telewidzów
- 6.10 Świat motoryzacji
- 7.05 Tempo, tempo! (teleturniej)
- 7.30 Szczęście, otwórz się II
- 8.00 „Alf” (s.)
- 8.25 Hip, hap, hap (teleturniej)
- 8.55 Wiadomości ze świata
- 9.05 „Ucieczka słońca” (film USA)
- 10.35 „Planeta tajemnic” (dok.)
- 10.55 „Ogniste kobiety wśród nas” (kom. czes.)
- 12.00 Wiadomości
- 12.05 Gdyby tych orkiestr nie było...
- 12.40 Nasza wieś (mag.)
- 13.00 Nagrody za dubbing
- 14.00 „Kochaj, czuj i bądź posłuszny” (film USA)
- 15.30 „Zmiana to życie” (s.)
- 16.20 „Tyber” (rep.)
- 17.25 „Piłkarska (teleturniej)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Humor Vladimira Hlavatego
- 18.45 Nad listami telewidzów
- 19.00 Wieczorynia
- 19.15 Wydarzenia, pogoda
- 19.25 Bramki, punkty, sekundy
- 20.00 Bakalarze (opow. filmowe)
- 21.15 „Głupi i głuszy” (kom. USA)
- 23.00 Wiadomości
- 23.10 „Buddy Faro” (s.)
- 23.50 Losowanie „10” szczęśliwych
- 23.55 Noc z aniołem
- 1.15 Wielka misja nocna
- 4.00 Klub jazzowy
- 5.05 „Odjazd” (burleska)
- 5.45 Michael Jackson & Friends 1999.

TC 2:

- 5.00 „Disco Latine” (s.)
- 5.25 „Paszkwił” (dok.)
- 6.20 Upadek Ikara (balet)
- 7.20 Reportaż (aktualności regionalne)
- 8.00 Panorama
- 8.30 „21” (aktualności)
- 9.00 Kursy językowe
- 10.35 Za drzwiami jest A.G.
- 11.05 Notatnik
- 11.40 Salon czeski
- 12.10 Salon morawsko-śląski
- 12.40 Klucz (mag.)
- 13.25 A. Dvůrnik „Szelma chłop” (opow.)
- 14.45 „Bill Evans” (dok.)
- 15.45 Wielka Nagroda Syntezy (wyk. koncert)
- 16.45 HC Slavia Praga - HC Plzeň (ekstraliga hokeja na lodzie)

NOWA:

- 20.00 Obce słowo „poerza”
- 20.05 Międzynarodowy Festiwal Muzyki - Czeski Krumlov '99
- 21.05 „Savarnangal” (esej)
- 22.05 Filmopolis
- 23.00 Starty
- 23.20 Gorodok (pr. satyryczny)
- 23.45 „Czerwony karzeł” (s. dok.)
- 24.10 Filmy Jamesa Camerona
- 24.00 Wiadomości TVS
- 3.00 Taka baba na głowie.

PRIMA:

- 8.00 „Dennis i Rafan” (s. anim.), 8.25 Eldorado (dziejście agencja TV), 8.55 „Moły Indiana Jones” (s.), 10.40 „Tępaty z czarowaniem” (s.), 11.10 Gillette World Sport Special, 11.40 Złote ręką (mag.), 12.45 „Sławy dzień” (kom. franc.), 14.05 Bieg Terygo Fona w Pradze, 14.45 „Ana Maria” (s.), 15.25 „Wyruch” (film czeski), 17.00 „Tajemnice historii” (dok.), 17.25 „Tęczy normalni kosmici” (s.), 17.50 Prima TV, 18.00 „Hercules” (czes.), 19.00 Dziennik, 19.15 Mniem, czyli... (teleturniej), 19.45 „Tom i Jerry” (s. anim.), 19.55 „Policjant w spódnicę” (s.), 21.45 Ale heca! (show), 22.00 „Korzenie ziła” (thriller USA), 0.35 „Gasnęcy świat” (film franc.).

NIEDZIELA 19 WRZESNIA

TC 1:

- 7.30 Zły-ra-fa (dla dzieci)
- 10.00 Obiekty
- 10.30 Lekcja na dożywocie (s.)
- 11.40 Zanzibar
- 11.45 Nad listami telewidzów
- 12.00 W samo południe (publicyst.)
- 13.00 Wiadomości
- 13.05 Wszystko dla domu i ogrodu

TC 2:

- 5.00 Nad listami telewidzów
- 5.10 Europa dziś
- 5.40 Program rozrywkowy
- 6.05 Piramida (teleturniej)
- 6.35 I. Kłusak „Historia z gobelinów”
- 7.10 Kino - Czas: „J. Grasel - rozbojnik bez granic”
- 7.40 Słowackie okno
- 8.30 Dwieście wieków architektury: Poruba i Hawierzy (s. dok.)
- 8.45 „Skarby świata” (s. dok.)
- 9.00 Poranek z J. Panýrkową
- 9.50 Morskie oko
- 10.00 Poda śnieg (pr. dyskusyjny)
- 10.55 Concertino Praga '99
- 11.15 „Legenda o Rusale po stu latach” (dok.)
- 11.45 „Wielkie rzeki: Ganges” (dok.)
- 12.40 Country Express Praga-Nasheville
- 13.15 Jazda (mag.)
- 13.45 Studio Sport
- 17.15 Białe wrony
- 17.25 Animala
- 17.45 „Lekarz w domu” (kom. USA)
- 19.15 Euronews
- 20.00 Dokument 2000: „Tylko jedna próba o życie”
- 20.30 Jeszcze jestem tutaj
- 21.00 „21” (aktualności)
- 21.30 „Sio fotografii stulecia” (dok.)
- 21.35 „Dzieńsieć wieków architektury” (s. dok.)

TC 2:

- 5.10 Nad listami telewidzów
- 5.40 Program rozrywkowy
- 6.05 Piramida (teleturniej)
- 6.35 I. Kłusak „Historia z gobelinów”
- 7.10 Kino - Czas: „J. Grasel - rozbojnik bez granic”
- 7.40 Słowackie okno
- 8.30 Dwieście wieków architektury: Poruba i Hawierzy (s. dok.)
- 8.45 „Skarby świata” (s. dok.)
- 9.00 Poranek z J. Panýrkową
- 9.50 Morskie oko
- 10.00 Poda śnieg (pr. dyskusyjny)
- 10.55 Concertino Praga '99
- 11.15 „Legenda o Rusale po stu latach” (dok.)
- 11.45 „Wielkie rzeki: Ganges” (dok.)
- 12.40 Country Express Praga-Nasheville
- 13.15 Jazda (mag.)
- 13.45 Studio Sport
- 17.15 Białe wrony
- 17.25 Animala
- 17.45 „Lekarz w domu” (kom. USA)
- 19.15 Euronews
- 20.00 Dokument 2000: „Tylko jedna próba o życie”
- 20.30 Jeszcze jestem tutaj
- 21.00 „21” (aktualności)
- 21.30 „Sio fotografii stulecia” (dok.)
- 21.35 „Dzieńsieć wieków architektury” (s. dok.)

PRIMA:

- 8.00 „Nos królów II” (s. anim.), 8.25 „Śledem cudów świata” (s.), 9.20 Świat '99, 9.45 „Księżyc nad rzeką” (film czes.), 11.25 Salon samochodowy, 12.00 Złote ręką (mag.), 12.45 „Sławy dzień” (kom. franc.), 14.05 Bieg Terygo Fona w Pradze, 14.45 „Ana Maria” (s.), 15.25 „Wyruch” (film czeski), 17.00 „Tajemnice historii” (dok.), 17.25 „Tęczy normalni kosmici” (s.), 17.50 Prima TV, 18.00 „Hercules” (czes.), 19.00 Dziennik, 19.15 Mniem, czyli... (teleturniej), 19.45 „Tom i Jerry” (s. anim.), 19.55 „Policjant w spódnicę” (s.), 21.45 Ale heca! (show), 22.00 „Korzenie ziła” (thriller USA), 0.35 „Gasnęcy świat” (film franc.).

PNIEDZIELA 20 WRZESNIA

- 5.00 Poranek niedzielny z J. Panýrkową
- 5.59 Dzień dobry z TC
- 6.30 Szczęście, otwórz się II
- 9.00 Wiadomości

TC 2:

- 5.10 Nad listami telewidzów
- 5.40 Program rozrywkowy
- 6.05 Piramida (teleturniej)
- 6.35 I. Kłusak „Historia z gobelinów”
- 7.10 Kino - Czas: „J. Grasel - rozbojnik bez granic”
- 7.40 Słowackie okno
- 8.30 Dwieście wieków architektury: Poruba i Hawierzy (s. dok.)
- 8.45 „Skarby świata” (s. dok.)
- 9.00 Poranek z J. Panýrkową
- 9.50 Morskie oko
- 10.00 Poda śnieg (pr. dyskusyjny)
- 10.55 Concertino Praga '99
- 11.15 „Legenda o Rusale po stu latach” (dok.)
- 11.45 „Wielkie rzeki: Ganges” (dok.)
- 12.40 Country Express Praga-Nasheville
- 13.15 Jazda (mag.)
- 13.45 Studio Sport
- 17.15 Białe wrony
- 17.25 Animala
- 17.45 „Lekarz w domu” (kom. USA)
- 19.15 Euronews
- 20.00 Dokument 2000: „Tylko jedna próba o życie”
- 20.30 Jeszcze jestem tutaj
- 21.00 „21” (aktualności)
- 21.30 „Sio fotografii stulecia” (dok.)
- 21.35 „Dzieńsieć wieków architektury” (s. dok.)

PRIMA:

- 8.00 „Nos królów II” (s. anim.), 8.25 „Śledem cudów świata” (s.), 9.20 Świat '99, 9.45 „Księżyc nad rzeką” (film czes.), 11.25 Salon samochodowy, 12.00 Złote ręką (mag.), 12.45 „Sławy dzień” (kom. franc.), 14.05 Bieg Terygo Fona w Pradze, 14.45 „Ana Maria” (s.), 15.25 „Wyruch” (film czeski), 17.00 „Tajemnice historii” (dok.), 17.25 „Tęczy normalni kosmici” (s.), 17.50 Prima TV, 18.00 „Hercules” (czes.), 19.00 Dziennik, 19.15 Mniem, czyli... (teleturniej), 19.45 „Tom i Jerry” (s. anim.), 19.55 „Policjant w spódnicę” (s.), 21.45 Ale heca! (show), 22.00 „Korzenie ziła” (thriller USA), 0.35 „Gasnęcy świat” (film franc.).

PNIEDZIELA 20 WRZESNIA

- 5.00 Poranek niedzielny z J. Panýrkową
- 5.59 Dzień dobry z TC
- 6.30 Szczęście, otwórz się II
- 9.00 Wiadomości

TC 2:

- 5.10 Nad listami telewidzów
- 5.40 Program rozrywkowy
- 6.05 Piramida (teleturniej)
- 6.35 I. Kłusak „Historia z gobelinów”
- 7.10 Kino - Czas: „J. Grasel - rozbojnik bez granic”
- 7.40 Słowackie okno
- 8.30 Dwieście wieków architektury: Poruba i Hawierzy (s. dok.)
- 8.45 „Skarby świata” (s. dok.)
- 9.00 Poranek z J. Panýrkową
- 9.50 Morskie oko
- 10.00 Poda śnieg (pr. dyskusyjny)
- 10.55 Concertino Praga '99
- 11.15 „Legenda o Rusale po stu latach” (dok.)
- 11.45 „Wielkie rzeki: Ganges” (dok.)
- 12.40 Country Express Praga-Nasheville
- 13.15 Jazda (mag.)
- 13.45 Studio Sport
- 17.15 Białe wrony
- 17.25 Animala
- 17.45 „Lekarz w domu” (kom. USA)
- 19.15 Euronews
- 20.00 Dokument 2000: „Tylko jedna próba o życie”
- 20.30 Jeszcze jestem tutaj
- 21.00 „21” (aktualności)
- 21.30 „Sio fotografii stulecia” (dok.)
- 21.35 „Dzieńsieć wieków architektury” (s. dok.)

PRIMA:

- 8.00 „Nos królów II” (s. anim.), 8.25 „Śledem cudów świata” (s.), 9.20 Świat '99, 9.45 „Księżyc nad rzeką” (film czes.), 11.25 Salon samochodowy, 12.00 Złote ręką (mag.), 12.45 „Sławy dzień” (kom. franc.), 14.05 Bieg Terygo Fona w Pradze, 14.45 „Ana Maria” (s.), 15.25 „Wyruch” (film czeski), 17.00 „Tajemnice historii” (dok.), 17.25 „Tęczy normalni kosmici” (s.), 17.50 Prima TV, 18.00 „Hercules” (czes.), 19.00 Dziennik, 19.15 Mniem, czyli... (teleturniej), 19.45 „Tom i Jerry” (s. anim.), 19.55 „Policjant w spódnicę” (s.), 21.45 Ale heca! (show), 22.00 „Korzenie ziła” (thriller USA), 0.35 „Gasnęcy świat” (film franc.).

PNIEDZIELA 20 WRZESNIA

- 5.00 Poranek niedzielny z J. Panýrkową
- 5.59 Dzień dobry z TC
- 6.30 Szczęście, otwórz się II
- 9.00 Wiadomości

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

SOBOTA 18 WRZESNIA

TVP 1:

- 6.50 Wszystko o dziecku i ogrodzie
- 6.55 Agrolina
- 7.40 Nierzykła 7
- 8.00 „Na wszystkich władzy” (s.)
- 8.30 Wiadomości, prognoza pogody
- 8.45 Ziamo (pr. katolicki)
- 9.10 5-10-15 (dla dzieci i młodzieży)
- 9.35 Walt Disney przedstawia
- 10.50 Z kamerą wśród zwierząt: Trudne chwile
- 11.15 Pan Teusz (teleturniej)
- 11.35 Reportaż
- 12.00 Wiadomości
- 12.10 We własnym domu
- 12.30 Program publicystyczny
- 12.50 Sprzątanie świata
- 12.55 Miliard w rozumie
- 13.20 To jest telewizja
- 13.30 Śmiechu warte (pr. rozryw.)
- 14.01 I Liza pilki nożnej (w przerwie Sprzątanie świata)
- 15.45 Jelli nie Oxford, to co? (teleturniej)
- 16.10 Kwadrat
- 16.30 „Między 7” (s.)
- 17.00 Teleexpress
- 17.25 Jaka to melodia? (quiz)
- 17.50 „Moda na sukces” (s.)
- 18.15 Mdm (pr. satyr.)
- 18.50 DTV (pr. satyryczny)
- 19.00 Wieczorynia: „Majestacka”
- 19.30 Wiadomości, sport, pogoda
- 20.05 „Batman” (film USA)
- 22.10 Sprzątanie świata
- 22.20 W kralinie latających acyzytów na ty” (film USA)
- 23.20 „Poszukiwany żywy lub martwy” (film USA)
- 1.10 „Klan” (s.)
- 2.20 „Przyjęciem” (film USA).

TVP 2:

- 7.00 Echa tygodnia
- 7.30 Tęczy sam
- 8.00 Program lokalny
- 9.00 Wydarzenie tygodnia
- 9.30 Jazda kulturalna
- 10.15 Podróż kulinarne Roberta Makłowicza: Smak grzybów
- 10.45 Auto
- 11.05 „Biblioklasyfikacja” (s.)
- 12.00 Spotkanie z Hanna - Barberg
- 12.35 „Cudowne lata” (s.)
- 13.05 „Szalejąca Planeta: Wulkan” (s. dokumentalny)
- 14.00 Animals: Arka Noego
- 14.30 Familia: (teleturniej)
- 15.00 „Złotyolczyk” (telenowela)
- 15.30 Płink Dzwoni w Zamoczu
- 16.25 „Polskie drogi” (s.)
- 18.00 Program lokalny
- 18.20 Płink Dzwoni w Zamoczu
- 18.30 Panorama

NIEDZIELA 19 WRZESNIA

TVP 1:

- 6.30 Wstań prawą nogą
- 7.00 Proszę o odpowiedź
- 7.15 Nasza gmina
- 7.55 Byli sobie odkrywczy (s. anim.)
- 8.20 Tęczy
- 8.50 „Emilia ze Srebrnego Nowiu” (s.)
- 9.40 Wiadomości naukowe
- 9.55 Ogniem i mieczem (film franc.)
- 11.40 Historia sportu XX wieku
- 12.00 Animala (z Wykazu)
- 12.15 Czas (pr. katolicki)
- 12.25 Łódź wiat
- 12.45 Tańce polskie
- 13.00 Wiadomości
- 13.10 Tydzień
- 13.40 „Słoneczny patrol” (s.)
- 14.30 Koncert piosenki
- 15.00 Polska Liga Koszykówki mężczyzn
- 16.30 Epizody wojny
- 16.45 Anegdoty przydatne
- 17.00 Teleexpress
- 17.20 Ranka w ciemno
- 18.00 Dzień Trzeciego Tysiąclecia (publicystyka)
- 18.30 Koncert z Rynku Krakowskiego
- 19.00 Wieczorynia: „Gumisie”
- 19.30 Wiadomości
- 19.50 Sport, prognoza pogody
- 20.05 „Wysokie pieniądze świata” (s.)
- 21.10 Dzień Trzeciego Tysiąclecia (publicystyka)
- 21.40 Koncert z Rynku Krakowskiego
- 22.05 „Pierwszy kraj” (reportaż)
- 22.25 Kiełkówek wiadomości
- 22.30 Sportowa niedziela
- 23.10 „Liszonoz drwoni zrazę dwa razy” (film USA)
- 1.40 „Aragón - czarodziejska moc słów” (film dok.)

TVP 2:

- 1.55 Bogusław Kaczyński zaprasza
- 6.55 „Wysokie pieniądze świata” (s.)
- 7.50 Nasza gmina
- 8.00 Program lokalny
- 9.00 Program red. katolickiej
- 9.20 Bogusław Kaczyński zaprasza
- 10.00 Ulica Sezamkowa
- 10.25 Kłopoty
- 10.50 Festiwal chleba - Jawor
- 11.20 Fajzjologia matematyczna
- 11.30 „Ogrody: Tradycja i fantazja, Tokio” (s. dok.)
- 12.00 „Wielka wygrana” (film austral.)
- 13.35 Magazyn Chopinowski
- 14.00 30 ton! (lata przebojów)
- 14.30 Familia (teleturniej)
- 15.05 „Złotyolczyk” (telenowela)
- 15.35 Szansa na sukces
- 16.30 „Alternatywy 4” (s.)

NIEDZIELA 19 WRZESNIA

TVP 1:

- 6.30 Wstań prawą nogą
- 7.00 Proszę o odpowiedź
- 7.15 Nasza gmina
- 7.55 Byli sobie odkrywczy (s. anim.)
- 8.20 Tęczy
- 8.50 „Emilia ze Srebrnego Nowiu” (s.)
- 9.40 Wiadomości naukowe
- 9.55 Ogniem i mieczem (film franc.)
- 11.40 Historia sportu XX wieku
- 12.00 Animala (z Wykazu)
- 12.15 Czas (pr. katolicki)
- 12.25 Łódź wiat
- 12.45 Tańce polskie
- 13.00 Wiadomości
- 13.10 Tydzień
- 13.40 „Słoneczny patrol” (s.)
- 14.30 Koncert piosenki
- 15.00 Polska Liga Koszykówki mężczyzn
- 16.30 Epizody wojny
- 16.45 Anegdoty przydatne
- 17.00 Teleexpress
- 17.20 Ranka w ciemno
- 18.00 Dzień Trzeciego Tysiąclecia (publicystyka)
- 18.30 Koncert z Rynku Krakowskiego
- 19.00 Wieczorynia: „Gumisie”
- 19.30 Wiadomości
- 19.50 Sport, prognoza pogody
- 20.05 „Wysokie pieniądze świata” (s.)
- 21.10 Dzień Trzeciego Tysiąclecia (publicystyka)
- 21.40 Koncert z Rynku Krakowskiego
- 22.05 „Pierwszy kraj” (reportaż)
- 22.25 Kiełkówek wiadomości
- 22.30 Sportowa niedziela
- 23.10 „Liszonoz drwoni zrazę dwa razy” (film USA)
- 1.40 „Aragón - czarodziejska moc słów” (film dok.)

TVP 2:

- 1.55 Bogusław Kaczyński zaprasza
- 6.55 „Wysokie pieniądze świata” (s.)
- 7.50 Nasza gmina
- 8.00 Program lokalny
- 9.00 Program red. katolickiej
- 9.20 Bogusław Kaczyński zaprasza
- 10.00 Ulica Sezamkowa
- 10.25 Kłopoty
- 10.50 Festiwal chleba - Jawor
- 11.20 Fajzjologia matematyczna
- 11.30 „Ogrody: Tradycja i fantazja, Tokio” (s. dok.)
- 12.00 „Wielka wygrana” (film austral.)
- 13.35 Magazyn Chopinowski
- 14.00 30 ton! (lata przebojów)
- 14.30 Familia (teleturniej)
- 15.05 „Złotyolczyk” (telenowela)
- 15.35 Szansa na sukces
- 16.30 „Alternatywy 4” (s.)

PNIEDZIELA 20 WRZESNIA

TVP 1:

- 6.30 Wstań prawą nogą
- 7.00 Proszę o odpowiedź
- 7.15 Nasza gmina
- 7.55 Byli sobie odkrywczy (s. anim.)
- 8.20 Tęczy
- 8.50 „Emilia ze Srebrnego Nowiu” (s.)
- 9.40 Wiadomości naukowe
- 9.55 Ogniem i mieczem (film franc.)
- 11.40 Historia sportu XX wieku
- 12.00 Animala (z Wykazu)
- 12.15 Czas (pr. katolicki)
- 12.25 Łódź wiat
- 12.45 Tańce polskie
- 13.00 Wiadomości
- 13.10 Tydzień
- 13.40 „Słoneczny patrol” (s.)
- 14.30 Koncert piosenki
- 15.00 Polska Liga Koszykówki mężczyzn
- 16.30 Epizody wojny
- 16.45 Anegdoty przydatne
- 17.00 Teleexpress
- 17.20 Ranka w ciemno
- 18.00 Dzień Trzeciego Tysiąclecia (publicystyka)
- 18.30 Koncert z Rynku Krakowskiego
- 19.00 Wieczorynia: „Gumisie”
- 19.30 Wiadomości
- 19.50 Sport, prognoza pogody
- 20.05 „Wysokie pieniądze świata” (s.)
- 21.10 Dzień Trzeciego Tysiąclecia (publicystyka)
- 21.40 Koncert z Rynku Krakowskiego
- 22.05 „Pierwszy kraj” (reportaż)
- 22.25 Kiełkówek wiadomości
- 22.30 Sportowa niedziela
- 23.10 „Liszonoz drwoni zrazę dwa razy” (film USA)
- 1.40 „Aragón - czarodziejska moc słów” (film dok.)

TVP 2:

- 1.55 Bogusław Kaczyński zaprasza
- 6.55 „Wysokie pieniądze świata” (s.)
- 7.50 Nasza gmina
- 8.00 Program lokalny
- 9.00 Program red. katolickiej
- 9.20 Bogusław Kaczyński zaprasza
- 10.00 Ulica Sezamkowa
- 10.25 Kłopoty
- 10.50 Festiwal chleba - Jawor
- 11.20 Fajzjologia matematyczna
- 11.30 „Ogrody: Tradycja i fantazja, Tokio” (s. dok.)
- 12.00 „Wielka wygrana” (film austral.)
- 13.35 Magazyn Chopinowski
- 14.00 30 ton! (lata przebojów)
- 14.30 Familia (teleturniej)
- 15.05 „Złotyolczyk” (telenowela)
- 15.35 Szansa na sukces
- 16.30 „Alternatywy 4” (s.)

PNIEDZIELA 20 WRZESNIA

TVP 1:

- 6.30 Wstań prawą nogą
- 7.00 Proszę o odpowiedź
- 7.15 Nasza gmina
- 7.55 Byli sobie odkrywczy (s. anim.)
- 8.20 Tęczy
- 8.50 „Emilia ze Srebrnego Nowiu” (s.)
- 9.40 Wiadomości naukowe
- 9.55 Ogniem i mieczem (film franc.)
- 11.40 Historia sportu XX wieku
- 12.00 Animala (z Wykazu)
- 12.15 Czas (pr. katolicki)
- 12.25 Łódź wiat
- 12.45 Tańce polskie
- 13.00 Wiadomości
- 13.10 Tydzień
- 13.40 „Słoneczny patrol” (s.)
- 14.30 Koncert piosenki
- 15.00 Polska Liga Koszykówki mężczyzn
- 16.30 Epizody wojny
- 16.45 Anegdoty przydatne
- 17.00 Teleexpress
- 17.20 Ranka w ciemno
- 18.00 Dzień Trzeciego Tysiąclecia (publicystyka)
- 18.30 Koncert z Rynku Krakowskiego
- 19.00 Wieczorynia: „Gumisie”
- 19.30 Wiadomości
- 19.50 Sport, prognoza pogody
- 20.05 „Wysokie pieniądze świata” (s.)
- 21.10 Dzień Trzeciego Tysiąclecia (publicystyka)
- 21.40 Koncert z Rynku Krakowskiego
- 22.05 „Pierwszy kraj” (reportaż)
- 22.25 Kiełkówek wiadomości
- 22.30 Sportowa niedziela
- 23.10 „Liszonoz drwoni zrazę dwa razy” (film USA)
- 1.40 „Aragón - czarodziejska moc słów” (film dok.)

TVP 2:

- 1.55 Bogusław Kaczyński zaprasza
- 6.55 „Wysokie pieniądze świata” (s.)</